

Cynllun Datblygu Lleol
Ail Amnewis Merthyr Tudful
2026-2041

Cytundeb Cyflenwi

Awst 2026

Cynnwys

Adrannol

Tudalennau

Adran 1	Cyflwyniad	1
Adran 2	Cynllun Cynnwys Cymunedol	8
Adran 3	Yr Amserlen	20

Atodiadau

Atodiad A	Amserlen y Cynllun Datblygu Lleol ar gyfer Adolygu	24
Atodiad B	Ymgylgoreion Allanol	27
Atodiad C	Dulliau a Phenderfyniadau Ymgysylltu Posibl ar y Camau Paratoi'r Cynllun Allweddol	37
Atodiad D	Asesiad Risg	47
Atodiad E	Proffil Poblogaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	49
Atodiad F	Rhestr o randdeiliaid mewnol ac allanol sy'n ymwneud â pharatoi'r cytundeb cyflawni	60
Atodiad G	Geirfa Termiau	61

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg

Cytundeb Cyflenwi

1.0 Cyflwyniad

- 1.1 *Mae Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol, 2004 (Adran 62) a Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru), 2005 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Cynllunio Lleol (ACLI) baratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) ar gyfer eu hardal weinyddol, sy'n nodi Strategaeth Defnydd Tir y Cyngor ar gyfer datblygu yn y dyfodol.*
- 1.2 Yn unol â hynny, cynhyrchodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful (CBSMT) *Gynllun Datblygu Lleol Amnewid Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful (2016-2031)* ar y 29ain o Ionawr 2020. Mae'r Cynllun yn nodi'r fframwaith polisi cynllunio lleol, sy'n adlewyrchu blaenoriaethau'r Cyngor ar gyfer datblygu a defnyddio tir yn y Fwrdeistref Sirol, dros gyfnod o bymtheg mlynedd. Mae'r CDLI yn darparu'r sylfaen ar gyfer gwneud penderfyniadau cyson, gan sicrhau rheolaeth effeithiol o dir ac adnoddau eraill.
- 1.3 Mae adran 69 o *Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol, 2004* yn ei gwneud yn ofynnol i bob Awdurdod Cynllunio Lleol gynnal adolygiad o'u Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) mabwysiedig ac adrodd ar y canfyddiadau i Lywodraeth Cymru drwy Adroddiad Adolygu. Y tu hwnt i bedair blynedd, ystyrir bod Sylfaen Dystiolaeth y Cynllun wedi dyddio, ac o ganlyniad mae Rheoliad 41 o *Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) (Diwygio) 2015*, yn gofyn am adolygiad. Mae'r Llawlyfr yn glir bod dystiolaeth gyfredol yn allweddol i sicrhau *penderfyniadau cynllunio effeithiol a chyson, gan gefnogi amcanion system a arweinir gan gynlluniau.* (Llywodraeth Cymru, 2020, t198).
- 1.4 Ers ei fabwysiadu, mae'r CDLI wedi cael ei fonitro drwy bum Adroddiad Monitro Blynnyddol (AMB), sy'n asesu effeithiolrwydd Strategaeth, polisiâu a dyraniadau'r Cynllun. Mae'r AMB wedi bod yn sail i'r adolygiad CDLI, gyda chanfyddiadau wedi'u cyflwyno yn yr Adroddiad Adolygu, a gymeradwywyd gan y Cyngor Llawn ar 04 Mawrth 2026. Mae'r Adroddiad Adolygu yn ystyried y newidiadau cyd-destunol (addasiadau a wnaed i ddeddfwriaeth, polisi a chanllawiau o fewn y fframweithiau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol) i ddeall graddfa'r newid sydd wedi digwydd ers mabwysiadu'r Cynllun. Ar ben hynny, mae'n darparu dadansoddiad o'r math o adolygiad sydd ei angen, gan ddod i'r casgliad mai adolygiad llawn yw'r dull mwyaf priodol.
- 1.5 Er mai'r Cytundeb Cyflawni yw'r cam cyntaf o baratoi CDLI Ail Ddisodli; bydd y *Cynllun Datblygu Lleol Amnewid Merthyr Tudful (2016-2031)* mabwysiadu'n *parhau* i fod y fframwaith polisi lleol sy'n bodoli ar gyfer penderfynu ar geisiadau ac apeliadau cynllunio. Bydd defnyddio'r cynllun mabwysiadu yn parhau nes bod yr ail CDLI yn cael ei fabwysiadu'n ffurfiol gan y Cyngor.

Pwrrpas y Cytundeb Cyflenwi

- 1.6 *Mae Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd)* yn pennu ffurf a chynnwys y CDLI, ochr yn ochr â'r gweithdrefnau cysylltiedig ar gyfer paratoi cynlluniau, gan gynnwys cynhyrchu Cytundeb Cyflawni (Rheoliad 9). Mae'r Cytundeb Cyflawni wedi'i baratoi gan ystyried y Rheoliadau, yn ogystal â'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (argraffiad 3)*, Mawrth 2020.
- 1.7 Mae paratoi Cytundeb Cyflenwi yn ofyniad statudol, y mae'n rhaid iddo gael ei gymeradwyo yn gyntaf gan y Cyngor ac yna, Llywodraeth Cymru. Mae'r Cytundeb Cyflawni yn ymrwymiad i baratoi Cynllun Datblygu Lleol, yn ogystal â bod yn ddatganiad i ddangos amseroedd ymgysylltu â rhanddeiliaid a chymunedau, dros gyfnod y cynllun (2026-2042). Mae'r Cytundeb Cyflenwi yn cynnwys dwy brif elfen:
- Y Cynllun Cynnwys Cymunedol – Esboniad o sut mae'r Cyngor yn bwriadu ymgysylltu â rhanddeiliaid statudol ac anstatudol, aelodau o'r cyhoedd a phartneriaid allweddol.
 - Yr Amserlen – Arwydd o'r amserlen ar gyfer paratoi a mabwysiadu'r CDLI, gan gynnwys camau allweddol y broses CDLI.

Paratoi Cytundeb Cyflenwi

- 1.8 Mae'r Cytundeb Cyflenwi (CC) wedi'i baratoi a'i rannu ag ymgylgoreion statudol yn ystod mis Mai a Mehefin 2026, cyn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn i'w gymeradwyo a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w gytundeb.

Paratoi Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid

- 1.9 Yn unol â'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)*, bydd y Cyngor yn paratoi'r *Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid* gyda'r nod o gyflawni sawl canlyniad allweddol. Bydd y Cynllun:
1. *Cefnogi datblygu cynaliadwy a lleoedd o safon yn seiliedig ar y Canlyniadau Creu Lleoedd Cynaliadwy Cenedlaethol, wedi'u halinio â pholisi cenedlaethol (a nodir yn PPW) wedi'i integreiddio ag SA/SEA/HRA, gan gynnwys y Gymraeg a gofynion CBCB 2015.*
 2. *Bod yn seiliedig ar gyfranogiad cymunedol cynnar, effeithiol ac ystyrlon er mwyn deall ac ystyried ystod eang o safbwyntiau, gyda'r nod o adeiladu consensws eang ar y strategaeth, y polisiau a'r cynigion gofodol.*
 3. *Fod yn seiliedig ar ddealltwriaeth gadarn o rôl a swyddogaeth ardal(au) gan gynnwys y cysylltiadau swyddogaethol ag ardaloedd y tu hwnt i ffiniau gweinyddol.*

4. *Bod yn unigryw trwy gael cynlluniau sy'n nodi'n glir sut y bydd eu hardal yn datblygu ac yn newid, gan roi sicrwydd i gymunedau, datblygwyr a busnesau.*
5. *Bod yn wydn i newid yn yr hinsawdd (gan ddefnyddio Amcanestyniadau Hinsawdd diweddaraf y DU, data asesu perygl llifogydd a bregusrwydd) a chefnogi'r trawsnewid i gymdeithas carbon isel yn unol â'r targedau a'r cyllidebau lleihau carbon diweddaraf fel y nodir yn Neddf yr Amgylchedd (Cymru) (Rhan 2). Rhaid cadw at egwyddorion Creu Lleoedd, yr Hierarchaeth Trafnidiaeth Gynaliadwy a'r Hierarchaeth Ynni fel y nodir yn PPW.*
6. *Sicrhau rheolaeth gynaliadwy o adnoddau naturiol yn unol â Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 a deddfwriaeth berthnasol arall.*
7. *Cyflawni'r hyn a fwriadir trwy gynlluniau cyflawnadwy a hyfyw, gan ystyried gofynion seilwaith angenrheidiol, hyfywedd ariannol a ffactorau eraill y farchnad.*
8. *Bod yn rhagweithiol ac yn ymatebol gyda chynlluniau, yn cael eu cadw'n gyfredol ac yn hyblyg i ddarparu ar gyfer newid*

(Llywodraeth Cymru, t15-16, 2020).

- 1.10 Bydd paratoi'r CDLI Ail Amnewid yn ystyried ystod o bolisi, canllawiau, deddfwriaeth a mentrau eraill ar lefel genedlaethol, ranbarthol a lleol yn y DU. Bydd paratoi'r CDLI hefyd yn cael ei lywio gan yr amcanion a gynhwysir yng *Nghynllun Llesiant Cwm Taf Morgannwg (2023-2028)*. Thema gyffredinol y Cynllun Llesiant yw "Cwm Taf Morgannwg Mwy Cyfartal", gan gydnabod bod mynediad at gyfleoedd yn anghymesur ar draws Cwm Taf Morgannwg. Mae dau brif amcan wedi'u datblygu i fynd i'r afael â hyn, sef creu 'cymdogaethau lleol iach' a 'cymunedau lleol cynaliadwy gwydn.' Pan fyddant yn ymwneud â chynllunio defnydd tir, bydd y CDLI yn adlewyrchu nodau'r amcanion diwylliannol, cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd a nodwyd yng *Nghynllun Llesiant Cwm Taf Morgannwg (2023-2028)*.

Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (gan gynnwys Arfarniad Cynaliadwyedd ac Asesiad Amgylcheddol Strategol)

- 1.11 *Mae Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 a. 39 (2) a Rheoliadau SEA 5(2) a 5(4) yn gorfodi gofyniad statudol i gynhyrchu Arfarniad Cynaliadwyedd (AC) ac Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS), i ddarparu'r rhesymeg dros ddewisiadau gofodol a pholisi. Er bod cwmpas y AAS wedi'i gyfyngu i effeithiau amgylcheddol y Cynllun, mae gan yr SA gylch gwaith ehangach sy'n cwmpasu effeithiau llesiant cymdeithasol, economaidd a diwylliannol (yn ogystal â'r amgylchedd).*
- 1.12 *Mae'r Llawlyfr Cynllun Datblygu (gol. 3) yn glir y dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol ystyried dull integredig o baratoi Cynlluniau, lle mae ystyriaethau allweddol sy'n cynnwys *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Deddf**

Cydraddoldeb 2010, Asesiadau Effaith ar Iechyd, Deddf yr Amgylchedd (Adran 6) a'r Gymraeg yn cael eu cyfuno i ffurfio Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (ACI). Mae'r ACI yn darparu dull tryloyw a chyfannol o asesu goblygiadau cynaliadwyedd Strategaeth, Nodau ac Amcanion twf, polisïau a chynigion y CDLI.

1.13 Mae'r ACI yn broses gwbl integredig, ailadroddus sy'n rhedeg ar yr un pryd ochr yn ochr â llunio cynlluniau'r CDLI, gyda gwahanol gamau ISA (sy'n ymgorffori AAS) yn cael eu hadlewyrchu yn yr amserlen. Mae'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)* yn nodi pum prif gam y broses:

- Cam A – Cwmpasu: Mae'r cam hwn yn cynnwys gosod y cyd-destun, sefydlu llinell sylfaen a phenderfynu ar gwmpas ac amcanion y fframwaith AAS.
- Cam B – Arfarnu Dewisiadau Amgen: Mae'r cam hwn yn ymwneud â datblygu a mireinio opsiynau ac asesu effeithiau. Bydd hyn yn digwydd ochr yn ochr â'r Strategaeth a Ffeirir.
- Cam C – Asesu'r Cynllun Adnau a pharatoi'r Adroddiad AAS: Bydd hyn yn cynnwys arfarniad o'r canfyddiadau sy'n cyd-fynd â'r Cynllun Adnau ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus.
- Cam D – Archwiliad a Mabwysiadu: Bydd y cam hwn yn cyfrif am unrhyw newidiadau yn yr Arholiad (Materion sy'n Codi), ochr yn ochr â chynhyrchu datganiad ôl-fabwysiadu.
- Cam E – Monitro: Bydd y cam hwn yn cynnwys monitro effeithiau cynaliadwyedd sylweddol gweithredu'r CDLI.

(Llywodraeth Cymru, t69, 2020).

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC)

1.14 Mae ymgymryd ag Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC) yn ofyniad cyfreithiol o dan Ran 6 o *Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017*. Yn unol â'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)*, ni fydd yr HRA yn cael ei ymgorffori yn yr SA, gan ei fod yn defnyddio gwahanol ddulliau rhagofalus. Mae'r HRA yn asesu polisïau a chynigion y CDLI i ganfod a fyddant yn cael unrhyw effaith sylweddol, ar eu pennau eu hunain neu ar y cyd, â chynlluniau neu brosiectau eraill ar safleoedd o fewn y Rhwydwaith Safleoedd Cenedlaethol (NSN).

1.15 Yn dilyn *Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019*, nid yw rhwydwaith ecolegol Natura 2000 yr Undeb Ewropeaidd bellach yn cynnwys Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) ac Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) yn y Deyrnas Unedig. Yn ei le, mae Rhwydwaith Safleoedd Cenedlaethol (RhSC) wedi'i greu, sy'n cynnwys SACs a SPAs.

1.16 Bydd yr AGA yn cael ei gynnal ochr yn ochr â'r ISA a'r broses o lunio cynlluniau, ac ymgynghorir â Chyfoeth Naturiol Cymru drwy'r amser. Mae prif gamau'r AGA yn cynnwys:

- Cam 1 – Sgrinio am Effeithiau Sylweddol Tebygol: Mae'r cam hwn yn cynnwys ymarfer 'sgrinio' i ystyried yr effeithiau sylweddol tebygol ar nodweddion cymwys safle o fewn y Rhwydwaith Safleoedd Cenedlaethol (RhSN).
- Cam 2 – Asesiad Priodol a'r Prawf Uniondeb: Mae'r cam hwn yn cynnwys yr Asesiad Priodol (AP) i ganfod a fydd y Cynllun yn effeithio'n andwyol ar amcanion cadwraeth nodweddion cymwys safleoedd. Lle mae'r Prawf Uniondeb yn ystyried casgliadau'r AP i benderfynu a fydd y Cynllun yn cael effaith andwyol ar uniondeb safleoedd RhSN.
- Cam 3 – Atebion Amgen: Mae'r cam hwn yn nodi lle nad yw'r asesiad wedi gallu diystyru effeithiau andwyol. Bydd angen mynd i'r afael â hyn trwy naill ai newid y cynllun neu ymgorffori mesurau lliniaru.
- Cam 4 – Rhesymau Gorfodol Budd y Cyhoedd (RhGBC) a Mesurau lawndal: Pan fo RhGBC yn bodoli, dylid mabwysiadu'r Cynllun dim ond os nad oes gan y cynnig neu'r polisi ynddo unrhyw amgen ymarferol ac mae mesurau iawndal angenrheidiol wedi'u sicrhau.

Asesiadau Sylfaen Dystiolaeth

1.17 Bydd cynhyrchu CDLI Ail Amnewid yn gofyn am ddiweddarau/adolygu'r Sylfaen Dystiolaeth, a lywiodd y Cynllun a fabwysiadwyd. Bydd angen adlewyrchu'r holl newidiadau cyd-destunol i ddeddfwriaeth, canllawiau a pholisi a nodwyd yn y pum Adroddiad Monitro Blynyddol (AMB), a gynhyrchir ar ôl mabwysiadu'r CDLI, yn y dogfennau'r Sylfaen Dystiolaeth. Mae'n debygol y bydd angen yr astudiaethau canlynol, fel rhan o'r broses adolygu:

- Amcanestyniadau Poblogaeth a Thai
- Asesiad o'r Farchnad Tai Leol (LHMA)
- Asesiad Llety Sipsiwn a Theithwyr (GTAA)
- Hierarchaeth Aneddiadau Cynaliadwy
- Adolygiad Ffiniau Aneddiad
- Adolygiad Tir Cyflogaeth (ELR)
- Astudiaeth Manwerthu, Hamdden a Thwristiaeth
- Asesiad Seilwaith Gwyrdd
- Asesiad Mannau Agored
- Asesiad Ynni Adnewyddadwy
- Asesu Tirwedd
- Asesiad Trafnidiaeth
- Asesiad Strategol o Ganlyniadau Llifogydd

Nid yw'r rhestr uchod yn derfynol, ac efallai y bydd dystiolaeth ychwanegol yn cael ei ystyried yn angenrheidiol, wrth i'r adolygiad CDLI fynd rhagddo.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), 2015

1.18 Derbyniodd *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru)* Gydsyniad Brenhinol yn 2015 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus ystyried effeithiau hirdymor eu penderfyniadau, tra'n gweithio'n fwy effeithiol gyda chymunedau i fynd i'r afael â materion fel iechyd a newid yn yr hinsawdd. Mae Datblygu Cynaliadwy yn un o egwyddorion craidd y Ddeddf, sydd, ochr yn ochr â'r gofyniad SEA, yn tynnu sylw at y cysylltiadau amlwg rhwng y CDLI a'r WBFGA. Diffinnir yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy a gyflwynwyd gan y Ddeddf fel:

Y broses o wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru drwy gymryd camau, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, gyda'r nod o gyflawni'r nodau llesiant (Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru).

1.19 Ar ben hynny, mae'r Ddeddf yn cyflwyno saith nod llesiant i sicrhau bod pob corff cyhoeddus yn gweithio tuag at yr un amcanion. Rhaid i gyrff cyhoeddus weithio i gyflawni pob un o'r saith nod, sy'n rhoi cyfle i ddull arloesol sy'n adlewyrchu'r ffordd y mae pobl yn byw, a'r hyn y gallant ei ddisgwyl gan wasanaethau cyhoeddus. Cyflwynir y nodau llesiant isod:

- Cymru ffyniannus.
- Cymru gydnerth.
- Cymru fwy cyfartal.
- Cymru iachach.
- Cymru o Gymunedau Cydlynol.
- Cymru o ddiwylliant bywiog ac iaith Gymraeg ffyniannus.
- Cymru gyfrifol yn fyd-eang.

1.20 Mae'r Ddeddf hefyd yn cyflwyno'r Pum Ffordd o Weithio, sy'n darparu cyd-destun ac yn gweithredu fel catalydd ar gyfer cyflawni'r system gynllunio defnydd tir yng Nghymru yn gadarnhaol. Mae'r Pum Ffordd o Weithio yn cael eu nodi fel:

- Tymor hir – Cydbwysu anghenion tymor byr yn erbyn y tymor hir.
- Integreiddio – Ystyriwch sut mae amcanion llesiant yn effeithio ar y nodau llesiant.

- Cyfranogiad – Pwysigrwydd cynnwys pobl sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant.
- Cydweithredu – Gweithio ar y cyd â phobl/cyrff eraill i gyflawni'r nodau llesiant.
- Atal – Gweithredu i atal problemau rhag digwydd neu waethygu er mwyn caniatáu i gyrff cyhoeddus gyflawni eu hamcanion.

(Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru)

Profion cadernid

1.21 Yn unol â *Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol, 2004* yng Nghymru, bydd Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylcheddol Cymru (PCAC) yn archwilio'r CDLI, ar ran Llywodraeth Cymru, i sicrhau bod y Cynllun yn 'gadarn'. Bydd yr Arolygydd yn asesu a yw'r Cynllun wedi'i baratoi yn unol â'r gofynion gweithdrefnol cyfreithiol a rheoleiddiol ac yn cydymffurfio â'r Cynllun Cynnwys Cymunedol. Ar ben hynny, rhaid i'r Arolygydd benderfynu a yw'r CDLI yn cydymffurfio â'r tri phrawf cadarnhad, a nodir mewn deddfwriaeth. Y rhain yw:

- Prawf 1: A yw'r cynllun yn ffitio? – A yw'n gyson â chynlluniau/polisïau eraill?
- Prawf 2: A yw'r cynllun yn briodol? – A yw'r Cynllun yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn ac a yw'n briodol i'r ardal leol?
- Prawf 3: A fydd y cynllun yn cyflawni? – A yw'r Cynllun yn debygol o fod yn effeithiol?

1.22 Bydd y casgliadau a ddaw gan yr Arolygydd yn cael eu cyflwyno yn Adroddiad yr Arolygydd, sy'n rhwymol i'r Cyngor. Oni bai bod gan Lywodraeth Cymru reswm i ymyrryd, rhaid i'r Cyngor dderbyn y newidiadau a bennwyd gan yr Arolygydd a mabwysiadu'r CDLI yn yr amserlen benodol.

2.0 Cynllun Cynnwys Cymunedol

2.1 Mae'r Cynllun Cynnwys Cymunedol (CCC) yn disgrifio'r dull a'r amserlenni ar gyfer cyfranogiad gweithredol y gymuned a rhanddeiliaid wrth baratoi'r CDLI Ail Amnewid. Er mai'r Cyngor sy'n gyfrifol yn y pen draw am gynnwys y CDLI, serch hynny bydd yn cael ei ffurfio gan randdeiliaid a phartïon â diddordeb, yn unol â'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu* (gol. 3). Mae'r Llawlyfr yn glir bod cynnwys yr unigolion cywir o'r cychwyn cyntaf yn sicrhau mwy o lwyddiant, consensws ac yn cryfhau cyfranogiad y gymuned. Ar ben hynny, bydd gweithio ar y cyd â'r gymuned a rhanddeiliaid yn helpu i sicrhau cyd-fynd â nodau llesiant a phum ffordd o weithio, a gyflwynir yn *Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), 2015* (WBFGA).

2.2 Mae'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu* (gol. 3) yn nodi, wrth baratoi Cynllun Cynnwys Cymunedol, y dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol (ACLI):

- *Creu'r amodau ar gyfer cyfranogiad cynnar ac adborth ar gam pan all pobl lunio a dylanwadu ar y cynllun, yn seiliedig ar y 5 ffordd o weithio, fel y nodir yn CBCB 2015.*
- *Annog ymrwymiad yr holl gyfranogwyr i ddadl agored a gonest ar ddewisiadau amgen datblygu realistig i chwilio am gonsensws eang.*
- *Cydnabod yr angen i fabwysiadu dulliau/technegau ar gyfer cynnwys pob elfen o'r gymuned (grwpiau oedran, grwpiau gweithredu cymunedol lleol, grwpiau anodd eu cyrraedd a grwpiau nodweddiadol gwarchodedig) gan gynnwys busnes, sy'n ceisio cynnwys y rhai nad ydynt fel arfer yn cymryd rhan.*
- *Ni fydd dull un maint i bawb yn briodol.*

(Llywodraeth Cymru, t24, 2020)

Gwersi a ddysgwyd o'r CDLI flaenorol

2.3 Arweiniwyd cynhyrchu'r CDLI a fabwysiadwyd gan amrywiaeth o gyfleoedd ymgysylltu, gan ganiatáu i bartïon â diddordeb lywio'r broses o lunio cynlluniau. Roedd y rhain yn cynnwys cyfleoedd ar gyfer trafodaethau personol gyda swyddogion, yn ogystal â gwybodaeth glir, ysgrifenedig. Ystyriwyd bod dulliau ymgynghori o'r fath yn llwyddiannus wrth ymgysylltu ag ystod eang o randdeiliaid, sefydliadau ac aelodau o'r cyhoedd. Bydd y Cyngor yn ceisio ailadrodd a gwella'r technegau hyn wrth gynhyrchu'r CDLI Ail Amnewid.

2.4 Mae'r Cynllun Cynnwys Cymunedol a oedd yn cyd-fynd â'r CDLI mabwysiadedig bellach wedi dyddio, fel y nodir gan gyfeiriadau at strategaethau darfodedig. Yn ogystal, nid yw'r CCC yn adlewyrchu'n gywir enw'r Cyngor Cymuned sy'n weithredol yn y Fwrdeistref Sirol. O ganlyniad, mae'r CCC yn gofyn am adolygiad i gyfrif am yr amrywiaeth o newidiadau sydd wedi digwydd ers mabwysiadu'r

CDLI. Rhagwelir y gallai adolygu'r CCC hefyd wella effeithiolrwydd y broses ymgynghori ac ymgysylltu, gan gynnwys technegau ymgysylltu.

- 2.5 Er bod y Cynllun blaenorol yn ystyried *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), 2015*, mae'r ddeddfwriaeth wedi'i gweithredu'n fwy cadarn o fewn polisi cynllunio ers 2020, gyda chyflwyno *Polisi Cynllunio Cymru (gol. 12)*, y *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)*, 2020 a'r fframwaith datblygu cenedlaethol, *Cymru'r Dyfodol 2020-2040*. Ar ben hynny, yn 2023 cyhoeddwyd *Cynllun Llesiant Cwm Taf Morgannwg 2023-2028*, a oedd yn wahanol i'r iteriad cyntaf (*Cynllun Llesiant Cwm Taf, 2018-2023*) hefyd yn cynnwys ardal weinyddol Pen-y-bont ar Ogwr. Bydd y CDLI Ail Amnewid yn ymgorffori'r egwyddorion hyn yn gadarn yn y prosesau ymgysylltu a llunio cynlluniau i sicrhau cydymffurfiaeth, cydweithredu a chyfranogiad.
- 2.6 Mae'r Cyngor yn cydnabod bod lleisiau pobl ifanc yn allweddol wrth lunio dyfodol y Fwrdeistref Sirol. Fel y cyfryw, bydd y Cyngor yn ceisio sicrhau mwy o ymgysylltiad â'r ddemograffig hwn, sy'n gymesur â'r ffordd y maent yn cyrchu gwybodaeth. Bydd rhan fawr o hyn yn debygol o gynnwys defnyddio cyfryngau cymdeithasol. Nid oedd y cyfryngau cymdeithasol yn cael eu defnyddio at ddibenion ymgysylltu yn ystod cynhyrchu'r CDLI mabwysiedig; fodd bynnag, mae wedi tyfu'n esbonyddol mewn amlygrwydd dros y degawd diwethaf, gyda phoblogrwydd rhai cymwysiadau yn dal i gynyddu. Er bod gan y Cyngor bresenoldeb ar sawl platfform, bydd serch hynny yn ymchwilio i bob opsiwn ar gyfer ymgysylltu yn y modd hwn.
- 2.7 Mae'r Cyngor yn defnyddio Microsoft Teams i ymgymryd â'i swyddogaethau dyddiol. Daeth meddalwedd fideo-gynadledda i amlygrwydd ar anterth pandemig COVID-19 ac mae wedi parhau i fod yn ffordd effeithiol ac effeithlon o gyfathrebu a chynnal busnes. O ganlyniad, bydd y defnydd o'r dechnoleg hon yn parhau i gael ei weithredu ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid a chymunedau, lle bo hynny'n briodol.
- 2.8 Wrth baratoi'r CDLI mabwysiedig, defnyddiwyd gwefan y Cyngor i hyrwyddo ymgysylltu trwy gydol y gwahanol gamau o lunio cynlluniau. Bydd y CDLI Ail Amnewid yn parhau i ddefnyddio gwefan y Cyngor i ymgysylltu â chymunedau, fodd bynnag, cydnabyddir bod angen rhesymoli ar y wefan er mwyn ei defnyddio, i'r cwsmer. Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo ar hyn o bryd fel rhan o adolygiad corfforaethol ehangach o'r wefan.

Egwyddorion Ymgysylltu

- 2.9 Ymgysylltu â'r cyhoedd yw nodwedd y Cynllun Cynnwys Cymunedol ac mae'n cyd-fynd â'r nodau llesiant a'r pum ffordd o weithio. Mae cydweithredu a chyfranogiad yn ddwy o'r pum ffordd o weithio, sy'n cynnwys partneriaeth a chydweithrediad i gyflawni amcanion a rennir a sicrhau bod ystod amrywiol o unigolion yn rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.
- 2.10 Mae ymgysylltu hefyd yn sail i *Gynllun Llesiant Cwm Taf Morgannwg (2023-2028)* lle er mwyn cyflawni'r amcan o 'gymdogaethau lleol iach', mae'n nodi'n

benodol y bydd cyrff cyhoeddus yn gweithio gyda chymunedau i feithrin ymdeimlad o berthyn (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg, t4, 2023). Mae Cynnwys y Gymuned yn cael ei gefnogi ymhellach drwy *Gynllun Llesiant Corfforaethol Merthyr Tudful (2023-2028) – Gweithredu Heddiw ar gyfer Gwell Yfory*. Lluniwyd y Cynllun mewn cydweithrediad â'r gymuned, gydag ymgysylltu yn gonglfaen wrth ddyfeisio'r pedwar amcan llesiant lleol.

2.11 Cynhyrchodd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Cwm Taf, y mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn aelod ohono, *Gynllun Ardal (2023-2028)* sy'n anelu at wella lles poblogaeth Cwm Taf Morgannwg ac yn tynnu sylw at sut mae iechyd a gofal cymdeithasol yn cael eu darparu. Mae *Cynllun Llesiant Cwm Taf Morgannwg* yn darparu'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer *Cynllun Ardal yr RPB*, sy'n cymeradwyo'r thema gyffredinol 'Cwm Taf Morgannwg Mwy Cyfartal'. Yn ei dro, mae hyn yn gyrru pob agwedd ar waith y bwrdd gwasanaeth cyhoeddus (PSB). Mae'r Cynllun Ardal yn ymrwymo i'r Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Cyfranogiad y Cyhoedd, sy'n siapio'r ffordd y mae'r gymuned yn ymgysylltu.

2.12 Mae'r Egwyddorion Cenedlaethol yn cael eu defnyddio ar gyfer ymgysylltu ag aelodau o'r cyhoedd, yn ogystal â defnyddwyr gwasanaeth. Eu nod yw sicrhau ansawdd, agored a chysondeb a llywio'r ffordd y mae ymgysylltu yn cael ei wneud. Mae'r egwyddorion, sydd hefyd wedi'u cymeradwyo gan Lywodraeth Cymru, wedi'u nodi isod:

- i. Mae ymgysylltu wedi'i gynllunio'n effeithiol i wneud gwahaniaeth.
- ii. Annog a galluogi pawb yr effeithir arnynt i gymryd rhan, os ydynt yn dewis hynny.
- iii. Mae ymgysylltu yn cael ei gynllunio a'i gyflawni mewn ffordd amserol a phriodol.
- iv. Gweithio gyda sefydliadau partner perthnasol.
- v. Bydd y wybodaeth a ddarperir yn rhydd o jargon, yn briodol ac yn ddealladwy.
- vi. Gwnewch hi'n haws i bobl gymryd rhan.
- vii. Galluogi pobl i gymryd rhan yn effeithiol.
- viii. Rhoddir yr adnoddau a'r gefnogaeth gywir i ymgysylltu i fod yn effeithiol.
- ix. Mae pobl yn cael gwybod am effaith eu cyfraniad.
- x. Dysgwch a rhannu gwersi i wella'r broses o ymgysylltu.

(Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru)

2.13 Ar ben hynny, bydd ymgysylltu hefyd yn cael ei gynnal yn unol â *Fframwaith Ymgynghori ac Ymgysylltu y Cyngor (2022-2026)*, sy'n cadarnhau ymrwymiad y Cyngor i ymgysylltu â'r gymuned a meithrin y perthnasoedd symbiotig hynny.

Mae'r fframwaith yn cymeradwyo'r Egwyddorion Cenedlaethol ar gyfer Cyfranogiad y Cyhoedd, yn ogystal ag adlewyrchu'r egwyddorion ymgysylltu a nodir yn Siarter y Sefydliad Ymgynghori.

Cyfranogiad ac Ymgynghori

- 2.14 Darperir y gofynion cyfreithiol ar gyfer cyfranogiad cymunedol a chyfranogiad y cyhoedd ar gyfer y broses CDLI gan *Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) 2005 (fel y'u diwygiwyd yn 2015)*. Rhaid i'r Cyngor gydymffurfio â'r Rheoliadau, yn ogystal â'r WBFGA a'r pum ffordd o weithio. Mae'r Cyngor yn bwriadu bodloni'r gofynion hyn trwy gydweithio ag ystod o randdeiliaid wrth baratoi'r Cynllun. Bydd hyn yn golygu cysylltu â chyrff ymgynghori penodol a chyffredinol, partïon eraill â diddordeb ac aelodau o'r cyhoedd. Darperir manylion sy'n ymwneud ag ymgynghoreion Penodol a Chyffredinol yn Atodiad B.
- 2.15 Bydd yr unigolion, grwpiau a sefydliadau canlynol yn rhan o gynhyrchu'r Cynllun Datblygu Lleol:

Y Cyngor

- 2.16 Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI): Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yw'r awdurdod cyfrifol am arfer ei swyddogaeth statudol i baratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI). Bydd y CDLI yn cwmpasu'r holl dir o fewn awdurdodaeth yr ACLI, ac eithrio'r hyn sy'n dod o fewn Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.
- 2.17 Gweithrediaeth y Cyngor: Mae Arweinydd y Cyngor yn arwain y grŵp gwleidyddol mwyaf a dyma'r Aelod hŷn o'r Cyngor. Mae'r Arweinydd yn gyfrifol am arwain ar y broses o wneud penderfyniadau, yn ogystal â gosod cyllidebau a chyfarwyddo polisi strategol. Mae'r Arweinydd yn cadeirio'r Cabinet, sy'n cynnwys Uwch Gynghorwyr sy'n rheoli portffolios o dan wahanol adrannau gwasanaeth. Yn ogystal, mae'r Uwch Gynghorwyr yn cyfrannu at reolaeth strategol gyffredinol a datblygu polisi. Cyfeirir at y grŵp gwleidyddol gyda'r nifer uchaf nesaf o seddi fel y 'wrthblaid fwyafrifol'.
- 2.18 Cynghorwyr (Aelodau): Mae cynghorwyr yn gynrychiolwyr o'u cymunedau a etholwyd yn ddemocrataidd, a phleidleisiwyd drostynt gan drigolion Merthyr Tudful. Mae cynghorwyr yn gwneud penderfyniadau yn seiliedig ar fuddiannau gorau'r Fwrdeistref Sirol yn ei chyfanrwydd. Mae'r rhain yn ymwneud â materion amrywiol, gan gynnwys y CDLI, lle bydd yr Aelodau yn gwneud y penderfyniadau terfynol ar gamau allweddol y broses o lunio cynlluniau. Ar ben hynny, bydd Uwch Gynghorwyr yn cefnogi ac yn cymryd rôl weithredol yng Ngrŵp Llywio'r CDLI, gan gyfrannu at y Weledigaeth, y Nodau a'r Amcanion sy'n llywio'r Strategaeth CDLI. Mae gweithredoedd cynghorwyr yn cael eu harwain gan gyngor y Pwyllgor Safonau a Chod Ymddygiad yr Aelodau.
- 2.19 Swyddogion Llywodraeth Leol: Cyflogir swyddogion gan y Cyngor i ddarparu gwybodaeth a chynghor i Gynghorwyr, gan eu galluogi i wneud penderfyniadau

gwybodus ac yna, i'w gweithredu ar y cyd. Mae gweithredoedd ac ymddygiad gweithwyr yn cael eu harwain gan y Cod Ymddygiad Gweithwyr Llywodraeth Leol. Ar ben hynny, mae swyddogion proffesiynol sy'n aelodau o'r Sefydliad Cynllunio Tref Brenhinol (RTPI) hefyd yn cael eu llywodraethu gan Gôd Ymddygiad y Sefydliad.

Cyngorau Cymuned

- 2.20 Mae gan Ferthyr Tudful un Cyngor Cymuned sy'n gweithredu o fewn ei ardal weinyddol, sef Cyngor Cymuned Bedlinog a Threlewis. Mae'r Cyngor Cymuned yn cynnwys cynrychiolwyr democrataidd o'r cymunedau, i ymdrin yn benodol â materion cymunedol. Bydd y Cyngor Cymuned yn fforwm pwysig ar gyfer ymgysylltu â'r CDLI, gan adlewyrchu barn y gymuned, a fydd yn cael ei ystyried yn briodol yn y broses o wneud penderfyniadau. Mae gweithredoedd y Cyngor Cymuned hefyd yn cael eu harwain gan y Cod Ymddygiad Aelodau.

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

- 2.21 Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg yn dwyn ynghyd unigolion o bartneriaid lleol allweddol, gyda'r nod o weithio gyda'i gilydd i wella lles cymdeithasol, amgylcheddol, economaidd a diwylliannol trigolion. Sefydlwyd BGCCTM o ganlyniad uniongyrchol i weithredu *Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), 2015* ac mae'n cynnwys ardaloedd gweinyddol Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf.
- 2.22 Mae'r BGCCTM wedi'i nodi fel grŵp rhanddeiliaid allweddol i gynorthwyo i hwyluso'r CDLI. Er ei bod yn cael ei gydnabod na all y CDLI fynd i'r afael â phob mater a nodwyd yng Nghynllun Llesiant Cwm-Taf, gall fodd bynnag gyfrannu at agweddau perthnasol y cynllun, sy'n sail i'w amcanion. Bydd ymgynghori â'r BGCCTM ar bob cam cyfranogol o lunio cynlluniau, gan gynnwys yr Arfarniad Cynaliadwyedig Integredig (gan gynnwys SEA).

Cyrff ymgynghori penodol a chyffredinol

- 2.23 Mae Atodiad B yn darparu rhestr o Ymgynghoreion Penodol a Chyffredinol, ochr yn ochr ag adrannau Llywodraeth y DU ac Ymgynghoreion Eraill. Mae'n ofynnol i'r Cyngor ymgynghori ag unrhyw adran Llywodraeth y DU lle mae potensial i'r Cynllun effeithio ar eu maes arbenigedd. Mae'r Ymgynghoreion Penodol Statudol yn cynnwys Llywodraeth Cymru a sefydliadau eraill sydd â swyddogaethau sy'n berthnasol yn benodol i ardal weinyddol y Fwrdeistref Sirol, megis cwmnïau cyfleustodau. Bydd yr holl gyrff ymgynghori yn cael eu hymgynghori'n ffurfiol drwy gydol gwahanol gamau'r broses o lunio cynlluniau, gan roi sylw dyledus i unrhyw adborth a dderbyniwyd.

Grwpiau Anodd eu Cyrhaeddu

- 2.24 Mae grwpiau anodd eu cyrraedd yn dod o gymunedau sy'n draddodiadol wedi'u tangynrychioli yn y broses gynllunio. O ganlyniad, bydd y Cyngor yn ceisio eu barn, gan wneud cyfraniad gwerthfawr i ddatblygu'r Fwrdeistref Sirol a chaniatáu diwallu anghenion a nodwyd.
- 2.25 Yn ystod cyfnodau ymgynghori a drefnwyd, bydd y Cyngor yn parhau i fod yn agored ac yn hyblyg er mwyn hwyluso ymgysylltu â'r grwpiau hyn, sy'n cynnwys:
- Unigolion neu grwpiau ag anabledau.
 - Unigolion neu grwpiau ag anghenion dysgu ychwanegol.
 - Yr henoed.
 - Pobl ifanc.
 - Cymunedau Sipsiwn a Theithwyr.
 - Grwpiau lleiafrifoedd ethnig.
 - Unigolion digartref.
 - Cyn-droseddwyd.
- 2.26 Gwerthfawrogir efallai na fydd pob grŵp eisiau cysylltu'n uniongyrchol â'r Cyngor. Mewn achosion o'r fath, bydd y Cyngor yn gweithio gyda grwpiau cysylltiedig, unigolion neu gyfryngwyr dibynadwy i sicrhau cynrychiolaeth lawn.

Tirfeddianwyr, Datblygwyr, Asiantau a Busnesau

- 2.27 Er mwyn cyflawni Gweledigaeth, nodau ac amcanion unrhyw CDLI, mae'n hollbwysig cael digon o dir a buddsoddiad i gyflawni cyfleoedd adfywio a dyraniadau wedi'u nodi. O ganlyniad, bydd y Cyngor yn cysylltu â thirfeddianwyr, datblygwyr, asiantau a busnesau yn ystod camau cynnar paratoi'r cynllun. Bydd hyn yn cynnwys gweithio ar y cyd â thirfeddianwyr sy'n dymuno hyrwyddo tir i'w ddatblygu drwy'r CDLI, yn ogystal ag asiantau cynllunio sy'n aml yn defnyddio gwasanaethau cynllunio'r Cyngor.
- 2.28 Mae'r camau cychwynnol o lunio cynlluniau yn cynnwys cynnal proses Safle Ymgeisiol, sy'n rhoi cyfle i hyrwyddwyr safleoedd gyflwyno safleoedd datblygu i'r Cyngor, i'w hystyried fel dyraniadau posibl ar gyfer amrywiaeth o ddefnyddiau tir. Bydd y Cyngor yn cynhyrchu methodoleg a ffurflen gyflwyno safonol i dirfeddianwyr a datblygwyr ei chwblhau. Bydd y ffurflen yn cynnwys y meini prawf y bydd pob safle yn cael ei asesu.
- 2.29 Yn unol â'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)*, bydd angen i hyrwyddwyr safleoedd ddangos:

- Mae'r safle mewn lleoliad cynaliadwy ac yn rhydd o gyfyngiadau.
- Mae'r wefan yn gyflawn.
- Mae'r safle yn hyfyw yn ariannol.

Cymraeg

- 2.30 Mae Safonau'r Gymraeg yn ofyniad cyfreithiol rwymol o dan *Fesur y Gymraeg (Cymru), 2011*. Cyflwynwyd y Safonau yn 2015 a daeth i rym ar gyfer cyrff cyhoeddus yn 2016. Maent yn sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn darparu gwasanaethau yn Gymraeg, gan drin y Gymraeg ddim yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r Safonau'n gosod gofyniad ar gyrff cyhoeddus i ganiatáu i'r cyhoedd gael mynediad haws at wasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, yn ogystal â gorfodi cosbau am beidio â chydymffurfio. Gyda'i gilydd, mae'r Safonau wedi'u diffinio ar draws sawl rheoliad, gan greu profiad cyson a gwell i siaradwyr Cymraeg.
- 2.31 Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i wella mynediad at wasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, fel y dangosir gan *Strategaeth yr Iaith Gymraeg 2022-2027 a gyhoeddwyd gan y Cyngor*. Nod y Strategaeth yw cefnogi'r defnydd o'r Gymraeg a chynyddu nifer y siaradwyr i 10% (o 8.9%) dros y pum mlynedd.
- 2.32 Bydd yr *Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid* yn cefnogi'r defnydd o'r Gymraeg yn ystod y broses o lunio cynlluniau drwy:
- Gohebiaeth ddwyieithog yn cael ei groesawu.
 - Cyhoeddi pob llythyr, e-bost, ffurflen a chyhoeddiad yn ddwyieithog.
 - Sicrhau bod yr holl gyfathrebiadau cyfryngau cymdeithasol yn cael eu postio yn ddwyieithog.
 - Hwyluso cyfarfodydd yn ddwyieithog, lle mae ceisiadau am hysbysiad ymlaen llaw am ddefnyddio'r Gymraeg wedi'u derbyn cyn y cyfarfod.
 - Drafftio'r holl ddogfennau yn ddwyieithog.

Ymgysylltu â'r Gymuned

- 2.33 Bydd y Cyngor yn defnyddio dulliau amrywiol o ymgysylltu â'r gymuned i sicrhau bod y gymuned yn rhan o'r broses o lunio cynlluniau. Bydd y dulliau a ddefnyddir yn cael eu defnyddio i sicrhau cyfranogiad effeithiol a chynhwysol. Bydd gwybodaeth sy'n ymwneud â'r *Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid* ar gael a'i diweddarau'n rheolaidd ar wefan y Cyngor (www.merthyr.gov.uk). Yn ogystal, bydd copïau o'r holl ddogfennaeth berthnasol ar gael ym mhrif swyddfa'r Cyngor (y Ganolfan Ddinesig, Stryd y Castell, Merthyr Tudful, CF47 8AN), yn ogystal â'r

swyddfeydd yn Uned 5, Parc Busnes Triongl, Pentrebach, CF48 4TQ a llyfrgelloedd y Cyngor yng Nghanol Tref Merthyr, Dowlais, Trelewis ac Aberfan.

- 2.34 Mae gweledigaeth y Cyngor *i adeiladu Merthyr Tudful wedi'i gysylltu'n ddigidol, lle mae gwasanaethau'r Cyngor yn hygyrch, yn effeithlon ac wedi'u cynllunio o amgylch anghenion ein trigolion* wedi'i nodi yn *Strategaeth Ddigidol Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, 2025-2028* (MTCBC, 2025, t2). Mae'r Strategaeth Ddigidol yn glasbrint blaengar sydd wedi'i gynllunio i foderneiddio gwasanaethau'r Cyngor, gwella effeithlonrwydd gweithredol a darparu profiadau digidol di-dor i drigolion. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod cyfryngau a sianeli digidol, fel gwefan y Cyngor a llwyfannau cyfryngau cymdeithasol, yn ffordd effeithiol o gyfathrebu a all gyrraedd cynulleidfa fwy na dulliau cyswllt mwy traddodiadol (fel ffôn a llythyrau). Serch hynny, bydd pob dull o gyfathrebu yn cael ei ddefnyddio i sicrhau cyfranogiad llawn, hygyrch.
- 2.35 Un o'r themâu yn y Strategaeth Ddigidol yw 'Trawsnewid Digidol', sy'n anelu at *chwyldroi gwasanaethau trwy gymhwyso technoleg ddigidol arloesol sy'n effeithlon, hawdd ei ddefnyddio, ac wedi'i deilwra i ddiwallu anghenion ein defnyddwyr* (MTCBC, 2025, t5). Mae dull 'Digidol yn Gyntaf' y Cyngor yn ceisio ysgogi trawsnewid, gan ganiatáu i breswylwyr gael mynediad at wasanaethau a gwybodaeth ar-lein. Mae technoleg ddigidol yn alluogwr allweddol ar gyfer trawsnewid gwasanaethau'r Cyngor a'r ffordd y maent yn cael eu darparu i gwsmeriaid.
- 2.36 Daeth pwysigrwydd defnyddio strategaethau a thechnolegau digidol i amlygrwydd yn ystod pandemig COVID-19, lle defnyddiwyd datrysiadau technolegol newydd, gan ddod yn wreiddio mewn gweithrediadau beunyddiol. Felly, bydd y Cyngor yn cynnal ymgynghoriad yn bennaf drwy e-bost/ar-lein, trwy offer cyfathrebu digidol. Fodd bynnag, cydnabyddir nad yw rhai unigolion yn dymuno cyfathrebu yn y modd hwnnw neu nad oes ganddynt fynediad i'r rhyngrwyd. Felly, bydd y Cyngor yn sicrhau bod copïau caled o ffurflenni ar gael ar gais, gyda dogfennau copi caled yn y Ganolfan Ddinesig, Uned 5 (Parc Busnes Triongl) a llyfrgelloedd y Cyngor. Bydd yr holl ddeunydd ymgynghori mor glir a hygyrch â phosibl, gyda swyddogion ar gael i roi cyngor neu eglurhad, pan fo angen.
- 2.37 Bydd staff y cyngor ar gael yn ystod oriau busnes arferol a gellir cysylltu â nhw drwy:
- Ebost: development.planning@merthyr.gov.uk
Post: Uned 5, Parc Busnes Triongl, Pentrebach, CF48 4TQ
- 2.38 Bydd y Cyngor yn defnyddio nifer o ddulliau cyfathrebu i roi cyhoeddusrwydd i wahanol gamau proses y *Cynllun Datblygu Lleol Ail Amnewid*, er mwyn sicrhau ymgysylltiad mwyaf. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy:
- Sefydlu cyswllt, yn bennaf drwy e-bost neu lle bo angen drwy lythyr, yn Gymraeg neu Saesneg.
 - Defnyddio cyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Cyngor.

- Cyhoeddi posteri a thaflenni.
- Ymgysylltu ag Aelodau Etholedig trwy Grwpiau Llywio, fforymau, gweithdai, sesiynau briffio, sesiynau galw heibio ac adroddiadau i'r Cyngor Llawn, ar yr adegau priodol.
- Ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid eraill trwy weithgorau, arolygon, cyfarfodydd a sesiynau galw heibio.
- Defnyddio technoleg ar y we i ymestyn cyrhaeddiad a phosibiliadau ymgysylltu â'r holl bartïon â diddordeb.

2.39 Bydd digon o gyfle i rhanddeiliaid a phartïon eraill sydd â diddordeb gymryd rhan a chael gwybodaeth am yr *Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid*. Fodd bynnag, cydnabyddir bod gan ymgysylltu gyfyngiadau wrth sicrhau tegwch a thegwch. Am y rheswm hwn, ni fydd y Cyngor yn mynychu cyfarfodydd a drefnir gan unigolion neu sefydliadau â diddordeb ond serch hynny bydd ar gael yn ystod oriau swyddfa i ddarparu cyngor a chymorth, lle bo angen.

Disgwyliadau Ymgynghoreion

2.40 Er mwyn sicrhau bod yr holl sylwadau a sylwadau ar y *CDLI Ail Amnewid* yn cael eu hystyried yn briodol, rhaid iddynt gael eu cyflwyno mewn modd amserol, yn ystod yr amserlenni penodedig ac yn y modd a ragnodwyd. Mae'r Cytundeb Cyflawni yn cynnwys yr amserlen sy'n manylu ar y camau perthnasol o baratoi'r cynllun ac yn darparu canllawiau ynghylch cynnwys y cyhoedd. Mae'n hanfodol bod rhanddeiliaid a phartïon â diddordeb yn cymryd rhan ar yr adegau rhagnodedig i sicrhau eu bod yn mynegi eu safbwynt ac yn siapio datblygiad y Cynllun.

2.41 Dylid trosglwyddo unrhyw newidiadau i fanylion cyswllt drwy gydol y broses o lunio cynlluniau i'r Adran Polisi Cynllunio, cyn gynted â phosibl. Ni ellir ymgynghori ag unigolion os nad yw'r manylion diweddaraf wedi'u trosglwyddo. Ar ben hynny, os bydd hyrwyddwyr safleoedd yn penderfynu newid asiantau yn ystod y broses, dylai'r hyrwyddwr safle hysbysu'r Cyngor yn ysgrifenedig am unrhyw newidiadau, gan gynnwys y manylion cyswllt newydd. Er budd diogelwch data, bydd y Cyngor ond yn cysylltu â'r personau a enwir yn benodol ar y ffurflen Safle Ymgeisiol. Ar ben hynny, os bydd manylion perchnogaeth tir yn newid yn ystod y broses, mae'n hanfodol bod yr Adran Polisi Cynllunio yn cael ei wneud yn ymwybodol o'r newid er mwyn sicrhau bod safleoedd yn parhau i fod yn hyfyw i'w hystyried fel dyraniadau posibl.

Adeiladu Consensws

2.42 Bydd consensws yn cael ei adeiladu trwy amrywiaeth o dechnegau ymgysylltu a dulliau ymgynghori, fel y cyfeirir atynt yn y Cynllun Cynnwys Cymunedol. Er mwyn adeiladu consensws, mae'n hanfodol bod rhanddeiliaid a phartïon eraill â

diddordeb yn cael eu hysbysu ac yn ymgysylltu trwy gydol y broses o lunio cynlluniau, yn enwedig ar y dechrau. Nid yw consensws wedi'i warantu o gwbl, gan fod gan lawer o unigolion a sefydliadau safbwyntiau gwahanol. Felly, bydd pob cyfraniad yn cael ei drin yn deg ac yn gyfartal, gyda llwybr archwilio wedi'i ddiffinio'n glir o'r broses gwneud penderfyniadau at ddibenion tryloywder.

Trin Data a Chynrychiolaethau

2.43 Bydd y Cyngor yn ymdrin â Sylwadau a wnaed yn briodol, a gyflwynir o fewn yr amserlenni penodedig, yn y modd canlynol:

- Bydd sylwadau yn cael eu cofnodi a'u neilltuo Rhif Cynrychiolaeth.
- Anfonir derbynneb o gydnabyddiaeth at y Cynrychiolydd.
- Bydd manylion y Gynrychiolaeth a'r Cynrychiolydd yn cael eu cofnodi.
- Bydd Sylwadau Dilys yn cael eu hystyried gydag ymatebion priodol wedi'u llunio.
- Bydd ymatebion y Cyngor ar gyfer Sylwadau yn cael eu llunio a'u cyhoeddi yn unol â'r Rheoliadau.

2.44 Os bydd y Cyngor yn derbyn deiseb yn ystod y cam rhagnodedig o ymgynghoriad cyhoeddus, bydd yn cael ei chydabod a'i chofnodi fel Cynrychiolaeth ddilys. Fodd bynnag, dylid nodi y bydd angen i bob deiseb gael ei chyfeilio gan enwebai unigol, a fydd yn delio'n uniongyrchol â'r Cyngor ar ran yr holl lofnodwyr. Yr unigolyn hwn fydd yr unig bwynt cyswllt, ond nid yw hyn yn atal unrhyw lofnodwr rhag cyflwyno Sylwadau ffurfiol ar wahân ar agweddau eraill ar y Cynllun.

Sylwadau Hwyr

2.45 Mae'r CDLI Ail Amnewid yn broses statudol gydag amserlen gysylltiedig, sy'n cynnwys cyfnodau o ymgynghori. Er mwyn ystyried bod Cynrychiolaeth wedi'i gwneud yn briodol, rhaid iddynt gael eu cyflwyno i'r Cyngor o fewn amserlen benodedig. Bydd unrhyw Gynrychiolaeth a dderbynnir ar ôl i'r cyfnod rhagnodedig o ymgynghori ddod i ben yn annilys ac ni fydd yn cael ei chofnodi, ei chydabod na'i ystyried.

2.46 Mewn amgylchiadau eithriadol, pan ddarparwyd tystiolaeth o ymgais wirioneddol i gyflwyno Cynrychiolaeth o fewn yr amserlen ragnodedig, gall y Cyngor ddewis derbyn Sylw fel y'i gwnaethpwyd yn briodol. Dylid nodi bod penderfyniadau ynghylch derbyn Sylwadau hwyr yn ôl disgrisiwn y Cyngor a rhaid iddynt gydfynd â thystiolaeth ddigonol. Disgwylir i amgylchiadau lliniarol fod yn anghysondeb ac felly dylai Cynrychiolwyr sicrhau bod yr holl Sylwadau yn cael eu derbyn mewn modd amserol, yn ystod y cyfnod ymgynghori penodedig. Mae gan Sylwadau Hwyr y potensial i achosi oedi diangen, na fyddai'n dderbyniol, yng ngoleuni'r amserlen sefydlog ar gyfer paratoi'r cynllun.

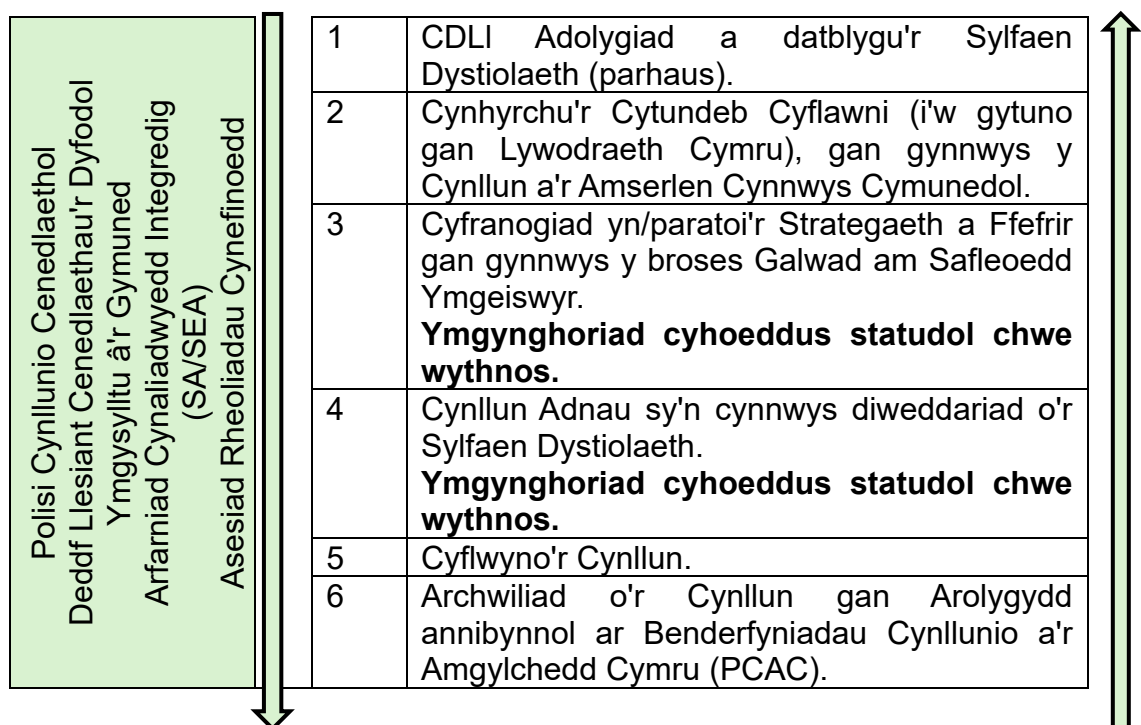
Diogelu Data

- 2.47 Bydd data personol a ddarperir i'r Adran Polisi Cynllunio yn cael ei brosesu yn unol â Pholisi Diogelu Data a Safonau Preifatrwydd y Cyngor (ar gael yma: <https://www.merthyr.gov.uk/council/data-protection-and-freedom-of-information/>).
- 2.48 Rhaid i bartïon â diddordeb sy'n dymuno cael eu hysbysu yn ystod y broses CDLI ddarparu caniatâd ysgrifenedig, mynegedig i ganiatáu i'r Adran Polisi Cynllunio ddefnyddio eu data at yr union ddiben hwn. Os bydd unrhyw unigolyn yn dymuno tynnu'r caniatâd yn ôl, dylid cyflwyno hyn yn ysgrifenedig i ganiatáu tynnu'r person hwnnw o'r rhestr ymgynghori. Bydd yr holl ddata yn cael ei gadw yn unol â *Deddf Data (Defnyddio a Mynediad), 2025*. Mae rhagor o wybodaeth ar gael o dan adran Diogelu Data'r Cyngor ar wefan y Cyngor, gan ddefnyddio'r ddolen uchod.

Proses a Dulliau Ymgysylltu CDLI

- 2.49 Mae'r diagram isod yn rhoi amlinelliad byr o'r broses i'w dilyn wrth gynhyrchu'r *Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid*. Mae Atodiad A yn nodi amserlen fanwl ar gyfer ymgysylltu â'r gymuned a'r amrywiaeth o ddulliau i'w defnyddio yn y gwahanol gamau o baratoi'r cynllun. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr a gellir defnyddio dulliau eraill o ymgysylltu i gynnwys rhanddeiliaid a phartïon eraill â diddordeb. Serch hynny, bydd y Cyngor yn diweddarau tudalennau CDLI y wefan yn rheolaidd, gan sicrhau bod ymgynghoreion yn ymwybodol o unrhyw ymgynghoriadau neu ddigwyddiadau.

Y Broses CDLI

	7	Cyhoeddi Adroddiad yr Arolygydd.
	8	Mabwysiadu'r Cynllun.
	9	Adroddiadau Monitro Blynnyddol/Adroddiad Adolygu.

(Llywodraeth Cymru, t19, 2020)

3.0 Yr Amserlen

3.1 Mae'r Amserlen yn hanfodol i baratoi cynllunio, gan sicrhau bod y CDLI yn cael ei gynhyrchu mewn modd cydlynol a strwythuredig. Mae'n manylu ar y camau allweddol sy'n cynnwys cyfnodau ymgynghori cyhoeddus, yn ogystal â'r dyddiadau ar gyfer cyhoeddi'r ASS a'r AMB. Mae'r Amserlen a nodir isod yn cael ei hystyried yn realistig, o ystyried y tair blynedd a hanner o baratoi'r cynllun a ganiateir gan y *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)*, heb gynnwys llithriad tri mis ychwanegol, os oes angen.

3.2 Mae'r tabl isod yn cyflwyno prif gamau paratoi'r cynllun, gan gynnwys y camau diffiniol a dangosol, a ddiffinnir fel:

- **Diffiniol:** Mae'r camau diffiniol yn cynnwys pob elfen o baratoi'r cynllun, hyd at gynnwys y cam Adneuo. Mae'r camau hyn o fewn rheolaeth uniongyrchol y Cyngor ac maent yn adlewyrchu asesiad realistig o'r hyn y gellir ei gyflawni, tra ar yr un pryd yn dilyn yr amserlenni a nodir gan y *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3)*. Bydd y Cyngor yn rheoli ac yn monitro paratoi'r CDLI Ail Amnewid i sicrhau bod pob ymdrech yn cael ei wneud i gadw at yr amserlenni.
- **Dangosol:** Mae'r camau dangosol o baratoi'r cynllun yn cynnwys yr elfennau hynny sy'n digwydd ar ôl y cam Adnau statudol, hyd at fabwysiadu'r Cynllun. Nid oes gan y Cyngor reolaeth uniongyrchol dros y camau hyn o'r broses, gan eu bod yn dibynnu ar ffactorau a sefydliadau allanol. Er enghraifft, mae'r camau hyn yn dibynnu ar nifer y Cynrychiolaethau a dderbynnir gan y Cyngor, yn ogystal â gallu Penderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru (PCAC) i gynnal yr Aroleg yn gyhoeddus.

Camau Allweddol Paratoi'r CDLI Ail Amnewid

Cyfnod Allweddol	Amserlen	
	Mai 2026	Awst 2026
Cytundeb Cyflenwi	Llywodraeth Cymru i ymateb o fewn pedair wythnos.	
Paratoi'r Cam Cyn-Adneuo	Medi 2026	Hydref 2027
Ymgynghoriad ar y Strategaeth a Ffefrir (Ymgynghoriad chwe wythnos)	Tachwedd 2027	Rhagfyr 2027
Paratoi'r CDLI Adneuo Drafft	Ionawr 2028	Tachwedd 2028
Ymgynghoriad ar y CDLI Adnau (Ymgynghoriad chwe wythnos)	Tachwedd 2028	Rhagfyr 2028
Cyflwyniad i Lywodraeth Cymru	Mai 2029	
Archwiliad Annibynnol	Mehefin 2029	Medi 2029
Mabwysiadu'r CDLI Ail Amnewid	Mawrth 2030	

- 3.3 Mae'r Amserlen uchod yn nodi y bydd paratoi'r cynllun yn cymryd cyfnod o 3.7 mlynedd o'r dechrau i'w fabwysiadu. Mae hyn yn fis dros yr amserlen a nodir yn y Llawlyfr Cynlluniau Datblygu (gol. 3) fodd bynnag, ystyrir bod hyn yn dderbyniol o ystyried yr adnoddau presennol, fel y nodir isod. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion ynglŷn â'r amserlenni ar gyfer paratoi'r cynllun yn Atodiad A.

Rheoli Paratoi ac Adnoddau CDLI

- 3.4 Mae'r cyfrifoldeb cyffredinol am gyflawni'r *Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid* yn gorwedd ar y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdogaeth, tra bydd y Prif Swyddog Cynllunio (Polisi) yn goruchwyllo'r gwaith o reoli prosiectau dyddiol paratoi a chyflawni'r CDLI, o dan gyfarwyddyd y Rheolwr Gwasanaethau Cynllunio. Mae'r adnoddau staff sydd ar gael o fewn y Tîm Polisi Cynllunio, a fydd yn gyfrifol am gynhyrchu'r cynllun, wedi'u nodi yn y tabl isod. Bydd cymorth gan swyddogion arbenigol y Cyngor yn cael ei geisio i gynorthwyo i gynhyrchu astudiaethau ac asesiadau penodol, lle bo hynny'n briodol. Rhagwelir y bydd ardaloedd o'r fath yn cynnwys GIS, Ecoleg, Priffyrdd, Draenio, Tirwedd a Threftadaeth a Chadwraeth.

Adnoddau Staff	
Swyddog	Canran yr amser a neilltuwyd i baratoi'r CDLI
Rheolwr Gwasanaethau Cynllunio	35%
Prif Swyddog Cynllunio (Polisi)	100%
Swyddog Cynllunio	100%
Ecolegydd	50%
Swyddog GIS	50%

- 3.5 Ystyrir bod adnoddau yn ddigonol i ymgymryd â'r CDLI Ail Amnewid, gyda thîm profiadol o swyddogion sy'n ymroddedig i baratoi'r CDLI. Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd angen gwasanaethau penodol, arbenigol (ymgynghorwyr) i ddyfeisio Sylfaen Dystiolaeth gadarn, a fydd yn cefnogi'r gwaith o lunio'r CDLI. Yn ogystal, bydd swyddogion ar draws yr awdurdod yn cymryd rhan trwy gydol y gwahanol gamau o gynhyrchu'r Cynllun i gynnig arbenigedd amhrisiadwy.
- 3.6 Mae adnoddau ariannol wedi'u hymrwymo, a bydd y Cyngor yn ceisio lleihau costau ymhellach trwy gomisiynu tystiolaeth ar y cyd, lle bo hynny'n bosibl. Bydd angen cyllideb fras o £270,000 i symud ymlaen â'r Cynllun hyd at y cam Mabwysiadu, o fewn yr amserlenni a ragnodwyd. Bydd y ffigur a nodir yn cwmpasu gwariant ar gyfer comisiynu astudiaethau ac asesiadau wedi'u teilwra, yn ogystal â chostau sy'n gysylltiedig â chynhyrchu'r Cynllun a'r cam Arholiad.

Asesiad Risg

- 3.7 Mae'r Cyngor o'r farn bod yr Amserlen a nodir uchod yn realistig ac yn gyraeddadwy. Yn anochel, mae ffactorau risg sy'n gysylltiedig â pharatoi'r CDLI, yn enwedig yn yr agweddau hynny sy'n parhau i fod y tu allan i awdurdodaeth y

Cyngor. Mae'r *Llawlyfr Cynlluniau Datblygu* yn ddoeth yn darparu cyfnod o dri mis o 'llithro', cyn bod angen adolygiad ffurfiol o'r Cytundeb Cyflawni. Er gwaethaf y potensial ar gyfer ffactorau risg annisgwyl a allai fod yn dyst i'r Cynllun wyro o'r amserlenni penodedig, ystyrir ei fod yn rhesymol ac yn gyflawnadwy. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion sy'n ymwneud â risg a threfniadau wrth gefn cysylltiedig yn Atodiad D.

Canllawiau Cynllunio Atodol

- 3.8 Er y bydd y CDLI Ail Amnewid yn cynnwys polisïau a chynigion cadarn i gefnogi gwneud penderfyniadau lleol a phenderfynu ar geisiadau cynllunio, efallai y bydd angen cynhyrchu Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) ategol er mwyn osgoi gormod o fanylion yn y Cynllun. Felly, efallai y bydd yn ofynnol i CCA ddarparu eglurhad ychwanegol ar bolisïau penodol, mewn perthynas â'u dehongli neu eu cymhwyso, mewn amgylchiadau penodol. Mae paratoi CCA yn swyddogaeth anstatudol ac nid oes gan CCA bwysau na statws polisïau'r CDLI. Ar ben hynny, nid yw CCA yn rhan o'r CDLI ei hun ond yn parhau i fod yn rhan o'r fframwaith polisi lleol. Mae CCA yn deillio o'r Cynllun, yn ogystal â bod yn ystyriaeth sylweddol mewn penderfyniadau cais cynllunio ac apêl. Rhoddir pwysau ychwanegol iddynt os ydynt yn gyson â'r CDLI ac wedi bod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus ac wedi cael eu cymeradwyo gan y Cyngor.
- 3.9 Cefnogwyd y *Cynllun Datblygu Lleol 2006-2021* gan chwe nodyn Canllaw Cynllunio Atodol yn ymwneud â thai fforddiadwy, rhwymedigaethau cynllunio, dylunio blaen siopau, datblygu cynaliadwy, natur a datblygu a dylunio deiliaid tai. Ystyriwyd bod y CCA hyn yn briodol ac yn gyson â'r CDLI a fabwysiadwyd (2016-2031) ac maent yn parhau i fod yn eu lle hyd yn hyn. Bydd y CCA yn cael ei adolygu ochr yn ochr â'r broses o lunio cynlluniau i weld a ddylid eu diweddarau neu a fyddai'n ddoeth eu tynnu'n ôl a pharatoi amnewidiadau. Bydd y dull y dylid ei ddilyn yn dod yn amlwg, wrth i'r CDLI Ail Amnewid gyrraedd y cam Adneuo.
- 3.10 Os bydd y Cyngor yn dewis cyflwyno CCA newydd, cynhelir ymgynghoriad â rhanddeiliaid perthnasol. Bydd unrhyw CCA a baratir yn ystod y broses o lunio cynllun yn cael ei fabwysiadu'n ffurfiol ar ôl derbyn a chyhoeddi Adroddiad yr Arolygydd. Efallai na fydd y Cyngor yn cymeradwyo CCA cyn yr amser hwn.

Monitro ac Adolygu

- 3.11 Mae *Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol, 2004* yn mynnu bod Awdurdodau Cynllunio Lleol (ACLI) yn cadw materion sy'n effeithio ar gynllunio a datblygu eu hardaloedd gweinyddol dan adolygiad. Bydd y Cyngor yn monitro ac yn adolygu cynnydd y CDLI yn erbyn gofynion y Cytundeb Cyflawni. Bydd hyn yn sicrhau cydymffurfio â'r amserlen a bod ymgysylltu â'r cyhoedd, fel y nodir yn y Cynllun Cynnwys Cymunedol, yn cael ei arsylwi.
- 3.12 Bydd angen cytundeb gan Lywodraeth Cymru ar gyfer diwygiadau angenrheidiol i'r Cytundeb Cyflenwi, cyn y cam Adnau statudol. Mae'r rhesymau dros y diwygiad posibl yn cynnwys:

- Newidiadau sylweddol i'r Cynllun Cynnwys Cymunedol.
- Newidiadau sylweddol i ddeddfwriaeth neu bolisi y DU neu Cymru a fyddai'n effeithio'n uniongyrchol ar baratoi'r CDLI.
- Oedi sylweddol ar gam allweddol o'r broses o lunio cynlluniau, sy'n fwy na'r 'llithriad' tri mis a ganiateir.
- Newidiadau sylweddol i'r adnoddau sydd ar gael i gynhyrchu'r Cynllun.
- Newidiadau eraill mewn amgylchiadau sy'n effeithio'n sylweddol ar gyflawni'r CDLI, yn unol â'r Cytundeb Cyflenwi.

3.13 Bydd yr Amserlen yn cael ei diweddaru a'i chyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w chytuno yn dilyn yr ymgynghoriad cyhoeddus statudol chwe wythnos ar y CDLI Drafft Adnau. Bydd yr Amserlen ddiwygiedig yn darparu sicrwydd, gan ddisodli'r camau dangosol gydag amserlenni pendant.

3.14 Yn unol â Rheoliad 37, bydd Adroddiad Monitro Blynnyddol (AMB) yn cael ei gynhyrchu a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru, ar ôl mabwysiadu'r CDLI. Yr AMB yw'r prif ffordd o sefydlu effeithiolrwydd polisiâu a chynigion y Cynllun. Cyflawnir hyn drwy fonitro perfformiad y CDLI yn erbyn Dangosyddion penodol. Ar ben hynny, bydd yr AMB yn nodi i ba raddau y mae'r Strategaeth wedi'i gweithredu ac a oes angen unrhyw newidiadau, sy'n deillio o gyflwyno polisi, canllawiau neu ddeddfwriaeth newydd.

Atodiad A – Amserlen y Cynllun Datblygu Lleol i'w Adolygu, Mai 2026 – Ebrill 2030

	2026								2027									
	Mai	Meh	Gor	Awst	Medi	Hyd	Tach	Rha	Iona	Chw	Maw	Ebril	Mai	Meh	Gor	Awst	Medi	Hyd
Cytundeb Cyflenwi (CC)																		
Ymgynghoriad wedi'i dargedu ar y CC																		
Adrodd y CC i'r Cyngor Llawn																		
Cyflwyno y CC i Lywodraeth Cymru																		
Y CC wedi ei gytuno gan Lywodraeth Cymru																		
Diweddaru Sylfaen Dystiolaeth																		
Adolygu/diweddaru'r Sylfaen Dystiolaeth ar gyfer y Cynllun																		
Adolygu/diweddaru fframwaith gwaelodlin a gwerthuso ASS (gan gynnwys AIC)																		
Cyfranogiad Cyn-Adneuo																		
Galwad am Safleoedd Ymgeisiol a Datblygu Cofrestr Safleoedd Ymgeisiol																		
Ymgynghoriad ar yr Adroddiad Cwmpasu drafft																		
Nodi ac asesu Opsiynau Strategol																		
Paratoi'r Strategaeth a Ffefrir, ASS (gan gynnwys AIC) a HRA																		
Adrodd y Strategaeth a Ffefrir i'r Cyngor Llawn																		

	2027		2028														2029				
	Tach	Rha	Iona	Chw	Maw	Ebril	Mai	Meh	Gorff	Awst	Medi	Hyd	Tach	Rha	Iona	Chw	Maw	Ebril	Mai		
Ymgynghoriad Cyhoeddus Cyn Adneuo																					
Ymgynghoriad ar y strategaeth, y weledigaeth, yr opsiynau strategol a'r polisiau allweddol a ffefrir																					
Ymgynghoriad ar ISA cychwynnol (adroddiad cynaliadwyedd)																					
Asesu canlyniadau'r ymgynghoriad a pharatoi Adroddiad Ymgynghori cychwynnol																					
Paratoi Cynllun Adnau, ochr yn ochr ag ISA (gan gynnwys SEA) a HRA																					
Adroddiad Cynllun Adnau i'r Cyngor Llawn																					
Adneuo Cynigion Statudol																					
Ymgynghoriad ar ddogfennau Cynllun Adnau, ISA (gan gynnwys SEA) a HRA																					
Asesu canlyniadau'r ymgynghoriad a pharatoi Adroddiad Ymgynghori																					
Cyflwyniad																					
Cyflwyno'r CDLI a'r dogfennau allweddol cysylltiedig i Lywodraeth Cymru																					

	2029							2030		
	Meh	Gorf	Awst	Medi	Hyd	Tach	Rha	Iona	Chw	Maw
Arholiad										
Cynnal cyfarfod cyn gwrandawriad gyda'r Arolygydd annibynnol										
Sesiynau Gwrandawriad										
Adroddiad yr Arolygydd										
Paratoi Adroddiad yr Arolygydd										
Cyhoeddi Adroddiad yr Arolygydd										
Mabwysiadu										
Mabwysiadu'r Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid										

Atodiad B – Ymgynghoreion Allanol

CYRFF YMGYNGHORI PENODOL (RHEOLIAD 2 CDLI) GAN GYNNWYS ADRANAU LLYWODRAETH Y DU:

Bydd y Cyngor yn ymgynghori â'r cyrff ymgynghori penodol canlynol ar bob cam yn paratoi'r CDLI:

Cyrff Ymgynghori Penodol
Cyngor Cymuned Bedlinog a Threlewis
Cadw
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg
Yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol
Swyddfa Gartref
Y Weinyddiaeth Amddiffyn
Cyfoeth Naturiol Cymru
Network Rail Infrastructure Limited (Gorllewin a Chymru – Eiddo)
Swyddfa Ysgrifennydd Gwladol Cymru
Yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth
Llywodraeth Cymru (gan gynnwys yr Is-adran Gynllunio)

Ymgymrwyr Carthffosiaeth a Dŵr
Dŵr Cymru Welsh Water

Trwyddedeion Nwy a Thrydan
Nwy
Grid Cenedlaethol / Transco
Wales & West Utilities Limited
Nwy Prydain
E.ON UK
Ynni EDF
Scottish Power
SSE
Trydan
Western Power Distribution (De Cymru a'r Gorllewin)
Ecotricity
SSE

Darparwyr Gwasanaethau Telathrebu a'r Rhyngrwyd
EE
British Telecom
O2
Three
Vodafone
Virgin Media

Sky
Talk Talk
Plusnet

Awdurdodau Cynllunio Lleol De-ddwyrain Cymru a Chyd-bwyllgor Corfforaethol Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (De-ddwyrain Cymru)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog (cyfagos)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili (cyffiniol)
Cyngor Dinas Caerdydd
Cyngor Bwrdeistref Sirol Sir Fynwy
Cyngor Dinas Casnewydd
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (cyffiniol)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
Cyngor Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg
Cyd-bwyllgor Corfforaethol Prifddinas-Ranbarth Caerdydd

Awdurdodau Cynllunio Lleol a Chynghorau Cymuned Cyfagos eraill
Cyngor Sir Powys (cyfagos)
Cyngor Cymuned Hirwaun a Phenderyn
Cyngor Cymuned Llangynidr
Cyngor Cymuned Rhymni
Cyngor Cymuned Cwm Darran
Cyngor Cymuned Nelson

CYRFF YMGYNGHORI AMGYLCHEDDOL (SEA):

Bydd y canlynol hefyd yn cael eu hymgyngori'n benodol mewn perthynas â'r **brose Asesu Amgylcheddol Strategol (AAS)**.

- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cadw

CYRFF YMGYNGHORI CYFFREDINOL:

Ymgynghorir â'r rhestr ganlynol o gyrff ymgynghori cyffredinol yn y camau perthnasol a amlinellir wrth baratoi'r CDLI Ail Amnewid. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr a gellir ychwanegu sefydliadau a chyrrff eraill sy'n dymuno cymryd rhan at y rhestr ymgynghori, pan ofynnir amdanynt:

Cyrff y mae eu gweithgareddau gwirfoddol yn darparu budd i unrhyw ran o ardal weinyddol yr Awdurdod Lleol.
Ymddiriedolaeth Datblygu 3Gs Merthyr Tudful
Cydweithfa Gymunedol Aberfan a Dyffryn Merthyr (Halo Leisure)

Prosiect Ieuenctid a Chymunedol Aberfan a Merthyr Vale
Clwb Canŵio Aberfan
Lles Henoed Aberfan a Dyffryn Merthyr
Addysg Oedolion yn y Gymuned Merthyr Tudful
Addysg Oedolion Cymru
Age Connects Morgannwg
Bernardos Merthyr Tudful
Gofal a Thrwsio Cymru
Ymddiriedolaeth Gofalwyr
Canolfan Gymunedol Cefn Coed
Plant yng Nghymru (Youth Wales/Ifanc Cymru)
Fforwm Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd, Gweithredu Gwirfoddol Merthyr Tudful
Cyngor ar Bopeth Merthyr Tudful
Canolfan Gymunedol Dowlais
Cymdeithas OAP Dowlais
Grŵp Trigolion Dowlais
Dyfodol
Cyfeillion Parc Taf Bargod
Grŵp Sefydliad Gellideg
Groundwork Merthyr a Rhondda Cynon Taf
Hafal Merthyr
Buddsoddi'n Lleol Ynysowen
Grŵp Tenantiaid a Thrigolion Kevin Ryan Court
Menter Iaith Merthyr Tudful
Mentrau Iaith Cymru
Banc Bwyd Merthyr Cynon
Cymdeithas Naturiaethwyr Merthyr Tudful a'r Cylch
Cymdeithas Bysgota Merthyr Tudful
Fforwm Ieuenctid Bwrdeistref Gyfan Merthyr Tudful
Fforwm hanner cant a mwy Merthyr Tudful
Clwb Pêl-droed Merthyr Tudful
Partneriaeth Gofalwyr Di-dâl Merthyr Tudful
Merthyr Tudful: Canolfan Gyswilt Plant y Parth Cyswilt
Tîm Datblygu Cymunedol Cymdeithas Tai Merthyr Tudful
Cerddwyr Dyffryn Merthyr
Ieuenctod MVH
Bwrdd Preswylwyr Gurnos Newydd
Cymdeithas Gymunedol Mynwent y Crynwyr
Cerddwyr Cymru
Merthyr Tudful Mwy Diogel (Safer Merthyr)
Ymddiriedolaeth Afonydd De-ddwyrain Cymru
Stepping4ward
Cymdeithas Bysgota Taf Bargoed
Ymddiriedolaeth Datblygu Taf Bargoed
Sefydliad Bevan
Cymdeithas Ceffylau Prydain
Ymddiriedolaeth Gymunedol Treharris (TACT)
Grŵp Cymunedol Adfywio a Chynnal a Chadw Parc Treharris

Clwb Treharris Gyda'n Gilydd (dros 60 oed)
Pwyllgor Lles Henoed Trelew
Cymorth Dyddiau Cynnar Troedyrhiw (TEDS)
Hwb Cymunedol Twyn
Consortium Hyfforddiant Tudful
Fforwm Cymunedol y Faenor
Gweithredu Gwirfoddol Merthyr Tudful (VAMT)
Ymddiriedolaeth Beicio Olwyn Cerdded (Sustrans gynt)
Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru
Ymddiriedolaethau Natur Cymru
Ieuenctid Cymru

Cyrff sy'n cynrychioli buddiannau gwahanol grwpiau hiliol, ethnig neu genedlaethol yn ardal weinyddol yr Awdurdod Lleol

BAWSO (cymorth cam-drin domestig i BME a menywod mudol)
Pontydd (Cymuned Sipsiwn a Theithwyr ym Merthyr Tudful)
Diverse Cymru (Cydraddoldeb)
Tîm Lleiafrifoedd Ethnig a Chymorth Ieuenctid Cymru (EYST)
Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol
Ffrindiau, Teuluoedd, Teithwyr
Sipsiwn a Theithwyr Cymru
Sipsiwn a Theithwyr Cymru Urdd Showmen Prydain Fawr (Cymru a Gogledd Iwerddon)
Cyngor Hil Cymru
Cydraddoldeb Hiliol yn Gyntaf (gwahaniaethu)
Stonewall Cymru
Partneriaeth Cyfraith Gymunedol
Teithio ymlaen: Gwasanaeth Cyngor ac Eiriolaeth Sipsiwn, Roma a Theithwyr Cymru

Cyrff sy'n cynrychioli buddiannau gwahanol grwpiau crefyddol yn ardal weinyddol yr Awdurdod Lleol

Eglwys yr Holl Saint
Undeb Bedyddwyr Cymru
Capel Cymreig y Bedyddwyr Calfaria, Heolgerrig
Eglwys Gatholig Cymru a Lloegr
Eglwys Crist (Cyfarthfa)
Christchurch (Pant)
Cristnogion yn erbyn tlodi
Yr Eglwys yng Nghymru (Anglicanaidd)
Eglwys Gyda'n Gilydd yng Nghymru
Eglwys Deuluol Dowlais Elim
Eglwys Fethodistaidd Dowlais Wesley
Mudiad Efengylaidd Cymru
Eglwys Efengylaidd Hebron
Eglwys y Bedyddwyr Stryd Fawr

Eglwys Unedig Sgwâr y Gobaith a'r Farchnad
Eglwys y Bedyddwyr Jerwsalem
Neuadd Deyrnas Tystion Jehofa Merthyr Tudful
Eglwys Benteucostaidd Merthyr Elim
Eglwys y Bedyddwyr Parc
Byddin yr Iachawdwriaeth
Cymdeithas Bedyddwyr De Cymru
Eglwys Dewi Sant
Eglwys Ysbrydol Santes Margaret
Eglwys y Santes Fair a'r Diniwed Sanctaidd
Eglwys Ffynnon Sant Tudful
SS Eglwys Peters a Paul
Cymrodoriaeth Gristnogol Almond Tree
Eglwys Iesu Grist y Seintiau Dyddiau Diwethaf
Plwyf Catholig Merthyr Tudful
Wales Synod Cymru
Canolfan Ddiwylliannol Iddewig Cymru

Cyrff sy'n cynrychioli buddiannau pobl anabl
Gweithredu Byddardod Cymru
Camau ar Golli Ciyw (RNID)
Materion Eiriolaeth Cymru
Cymdeithas Alzheimer (Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf)
AP Cymru
Asthma a'r Ysgyfaint Cymru
Cysylltiadau Sbectwm Awtistiaeth Cymru
Cymdeithas Byddar Prydain Cymru
Cymorth Canser Merthyr Tudful
Cysylltu â Cymru
Bwrdd Partneriaeth Gyda'n Gilydd ar gyfer Iechyd Meddwl Cwm Taf Morgannwg
Celfyddydau Anabledd Cymru
Hawliau Anabledd y DU
Chwaraeon Anabledd Cymru
Anabledd Cymru
Pwyllgor Cyngori ar Drafnidiaeth Pobl Anabl
Gyrru Cymru
Anabledd Dysgu Cymru
Mencap Cymru
Merthyr a'r Cymoedd MIND
Sefydliad y Deillion Merthyr Tudful (MTIB)
Mirus
Cymdeithas MS Cymru
Cymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth Cymru (Cangen Merthyr Tudful)
Niwroamrywiaeth Cymru
Sefydliad Cenedlaethol Brenhinol y Deillion (RNIB) Cymru
SCOPE Cymru
Synnwyr Cymru

Golwg Cymru
SNAP Cymru (Prosiect Cyngori ar Anghenion Arbennig)
Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful Grŵp Mynediad Shopmobility
Y Gwasanaeth Cyfraith Anabledd
Merthyr â nam ar eu golwg (VIM)
Cyngor Deillion Cymru

Cyrff sy'n cynrychioli buddiannau diwylliant Cymru yn ardal weinyddol yr Awdurdod Lleol

Amgueddfa Cymru - Museum of Wales
Cyngor Celfyddydau Cymru
Ymddiriedolaeth Ddiwylliannol Awen
Books Council of Wales – Cyngor Llyfrau Cymru
Amgueddfa ac Oriel Gelf Castell Cyfarthfa
Cymdeithas yr Iaith Gymraeg (Welsh Language Society)
Cymdeithas Dic Penderyn
Sefydliad Materion Cymreig
Llenyddiaeth Cymru
Llyfrgell Genedlaethol Cymru - National Library of Wales
Merched y Wawr
Ymddiriedolaeth Treftadaeth Merthyr Tudful
Cymdeithas Hanes Merthyr Tudful
Merthyr Tudful (Canolfan Soar)
Mudiad Meithrin
Cwmni Dawns Cenedlaethol Cymru
Celfyddydau Ieuencid Cenedlaethol Cymru
Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru
Stagecoach Merthyr Tudful ac Aberdâr
Y Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Dysgu Cymraeg
Theatr Cymru
Ymddiriedolaeth y Theatr
Urdd Gobaith Cymru
Wales International – Cymru a'r Byd
Ymddiriedolaeth Gweithgareddau Diwylliannol Cymru
Opera Cenedlaethol Cymru

Cyrff sy'n cynrychioli buddiannau personau sy'n cynnal busnes yn ardal weinyddol yr Awdurdod Lleol

Calon Fawr Ardal Gwella Busnes Merthyr Tudful (AGB)
Cymdeithas Agregau Prydain
Busnes yn y Gymuned Cymru
Busnes mewn Ffocws
Cymdeithas Tir a Busnes Gwledig CLA
Menter Gymunedol Cymru
Cartrefi Gymunedol Cymru
Undeb Amaethwyr Cymru (FUW)

FSB Cymru (Ffederasiwn Busnesau Bach)
Ffederasiwn Adeiladwyr Cartrefi
Canolfan Fenter Merthyr Tudful
Partneriaeth Canol Tref Merthyr Tudful
Cymdeithas Cynhyrchion Mwynau
Cymdeithas Gweithredwyr Symudol
Undeb Cenedlaethol Amaethwyr Cymru
Canolfan Fusnes Orbit
Cymdeithas Cynhyrchion Chwarel (Cymru)
Grŵp Cludo Nwyddau Rheilffyrdd (RFG)
Cymdeithas Cludo Ffyrdd
Siambr Fasnach De Cymru
Canolfan Siopa Sant Tudful
Partneriaeth Canol Tref Treharris
Ymweld â Merthyr

YMGYNGOREION ERAILL:

Ymgynghorir â'r unigolion, asiantaethau a sefydliadau canlynol yn unol â'r DA.

Ymgynghoreion Eraill
Gweithredu dros Blant Cymru
Oedran Cymru
Cynllunio a Datblygu AJ
Alder King
Cynllunio a Chadwraeth Anderton
Cynllunio Asbri
Aelodau'r Cynulliad
Cynllunio Atriarc
Avison Young, Caerdydd
Cartrefi Barratt
Cartrefi Bellway
Cynllunio Boyer
Ymgrych dros Ddiogelu Cymru Wledig (CPRW)
Ymddiriedolaeth Camlesi ac Afonydd
Carney Sweeney
Canolfan Ecoleg a Hydroleg
Chwarae Teg
Sefydliad Lles Cymdeithasol y Diwydiant Glo (CISWO)
Coed Cymru
Comisiynwyr Ystadau'r Goron
Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg
Cylch- Rhwydwaith Ailgylchu Cymunedol Cymru
Cartrefi Davies
Cymdeithas Ymddiriedolaethau Datblygu Cymru
Cartrefi Elan
Ecoleg Elitaidd

Asiantaeth Gwasanaethau Amgylcheddol (Gwastraff)
Cyfeillion y Ddaear Cymru
Cyngor Ymwybyddiaeth Hedfan Cyffredinol (GAAC)
Geraint John Cynllunio
Hanson Aggregates South Wales Ltd.
Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch – Cymru a'r De-orllewin
Herbert R Thomas
Cynllunio Amlygu
Llamau (Gwasanaethau Menywod Merthyr)
Cartrefi Llanmoor
Asiantau Cynllunio Lleol
Cartrefi Lovell
Cynllunio Mango
Cartrefi Maxiom
Aelod Seneddol dros Ferthyr Tudful
Aelodau'r Senedd
Partneriaeth Bioamrywiaeth Merthyr Tudful
Cymdeithas Cynhyrchion Mwynau
Awdurdod Adfer Mwyngloddio
Cynllunio NLP
Un Llais Cymru
Cymdeithas y Mannau Agored
Cynllunio Pegasus
Cartrefi Persimmon
Plande
Cymorth Cynllunio Cymru
Penderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru (PEDW)
Planware Ltd.
Daliadau Eiddo Swyddfa'r Post
Ymddiriedolaeth y Tywysog Cymru
Rathbone Cymru (Sector Ieuencid)
Cartrefi Redrow
RSPB Cymru
Cartref
SEWBREC (Canolfan Cofnodion Bioamrywiaeth De-ddwyrain Cymru)
Lloches Cymru
Cynllunio yn syml
Stantec
Swyddogion Ymchwil
Technoleg Tetra
Y Coleg Merthyr Tudful
Y Gymdeithas Rhandiroedd Genedlaethol, Cymru
Y Trefolwyr
Tros Gynnal Plant (Plant a Phobl Ifanc)
Tŷ
Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (WCVA)
Cyswllt Amgylchedd Cymru
Cartrefi WDL

Cymdeithas Gwasanaethau Amgylcheddol Cymru
Comisiynydd y Gymraeg
Ymddiriedolaeth Adar Gwyllt a Gwlyptiroedd
Cymorth i Ferched Cymru

Gwasanaethau Brys
Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
Heddlu De Cymru – Wedi'i ddiogelu gan Swyddog Dylunio
Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru

Cymdeithasau Tai
Cymdeithas Tai yr Hafod
Cymdeithas Tai Merthyr Tudful
Cartrefi Cymoedd Merthyr
Trivallis
Cymdeithas Tai Cymru a'r Gorllewin

Cyrff Proffesiynol / Quangos
Arolwg Daearegol Prydain
CBI Cymru
Siambr Fasnach
Comisiwn Dylunio Cymru
Gwasanaethau Prisio Dosbarth
Meysydd mewn Ymddiriedolaeth Cymru
Heneb – Yr Ymddiriedolaeth ar gyfer Archaeoleg Cymru
Cyfarwyddiaeth Gosodiadau Peryglus HSE
Sefydliad Tirwedd Cymru
Iechyd Cyhoeddus Cymru
RICS Cymru
Y Sefydliad Brenhinol Cynllunio Tref (RTPI) Cymru
Cyngor Chwaraeon Cymru
Ymddiriedolaeth Ddinesig Cymru
Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol
Croeso Cymru
Llywodraeth Cymru (Grŵp yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad – Seilwaith Eiddo)
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

Gweithredwyr Trafnidiaeth/Grwpiau Diddordeb
1ST Call Travel
Brent Thomas Coaches Ltd. (Merthyr Tudful)
Edwards Coaches
Bysiau Gibbons, Bedlinog
Globe Coaches

Teithio Antur Newydd
Dyfodol Rheilffyrdd Cymru
Sixty Sixty Coaches Ltd.
Stagecoach
Ffocws Trafnidiaeth
Trafnidiaeth Cymru
Traveline Cymru

Atodiad C – Dulliau a Phenderfyniadau Ymgysylltu Posibl ar Gamau Paratoi'r Cynllun Allweddol

Mae'r tabl isod yn darparu'r dulliau posibl o gynnwys yr holl randdeiliaid, ymgynghoreion a phartïon â diddordeb (a restrir yn Atodiad B), sydd i'w defnyddio ar gyfer camau allweddol y broses o lunio cynlluniau'r CDLI. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr ac mae'n debygol y bydd angen ei diwygio i gynnwys aelodau perthnasol o'r gymuned ym mhob cam. Mae'r dulliau i'w defnyddio yn debygol o ddibynnu ar y maes pwnc, cam paratoi'r cynllun, dewisiadau'r ymgynghoreion a'r adnoddau sydd ar gael i'r Cyngor.

Cytundeb Cyflenwi – Mai 2026 i Awst 2026						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgynghoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Ymgynghoriad wedi'i dargedu ar y DA drafft. Ffocws y cyfranogiad: Priodoldeb yr amserlen a'r Cynllun Cynnwys Cymunedol.	Gohebiaeth uniongyrchol (drwy e-bost a gwefan y Cyngor).	Cyrff ymgynghori penodol angenrheidiol a Phenderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru (PEDW).	- Sicrhau bod yr Amserlen yn realistig. - Rheoli risg a nodwyd. - Ceisiwch gytundeb ar faterion allweddol. - Adnabod y rhai nad ydynt fel arfer yn cymryd rhan.	Penderfyniad Allweddol MTCBC – Mabwysiadu'r Cytundeb Cyflenwi.	Cyngor Llawn – Gorffennaf 2026	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliadau 5-10. Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) (Diwygio) 2015. Rheoliad 2 (3).
Cyfranogiad Cyn-Adneuo a Galwad am Safleoedd Ymgeiswyr - Medi 2026 i Chwefror 2027						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgynghoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Cymryd rhan yn y gwaith o baratoi Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig drafft, gan gynnwys Adroddiad Cwmpasu sy'n	Sesiynau cynnwys rhanddeiliaid/cyfarfodydd Grŵp, gan gynnwys: Grwpiau Llywio'r CDLI.	Pawb.	Codi ymwybyddiaeth o'r broses CDLI.	Materion Allweddol, Gweledigaeth ac Amcanion.	Ychwanegwyd manylion y cyfranogiad at yr Adroddiad Ymgynghori.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliadau 14.

canolbwyntio ar Weledigaeth, Amcanion a Materion Allweddol y CDLI ar gyfer y CDLI Ail Amnewid. Canolbwyntiwrch ar gyfranogiad y CDLI: - Nodi materion allweddol a ffynonellau gwybodaeth cysylltiedig. - Nodi llinell sylfaen amgylcheddol. - Nodi cynlluniau, polisiâu a rhaglenni perthnasol y mae'n rhaid i'r CDLI fod yn cydymffurfio â nhw. - Methodoleg ar gyfer fframwaith ISA, sy'n llywio'r CDLI. - Nodi Gweledigaeth, Opsiynau Amcan a Strategol y CDLI. - Galwad am Safleoedd Ymgeiswyr a pharatoi Cofrestr Safleoedd Ymgeiswyr.	- Gweithgorau ardal/pwnc. - Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg. Codi ymwybyddiaeth drwy: - Hwb Ymgysylltu â'r Gymuned Cwm Taf Morgannwg. - Gwefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. - Cyfrifon cyfryngau cymdeithasol Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Gohebiaeth uniongyrchol. Cyfarfodydd a gweithdai.		- Cynnwys grwpiau anodd eu cyrraedd. - Ceisio cytundeb ar faterion allweddol, Gweledigaeth, Amcanion ac Opsiynau. Adroddiad cwmpasu ISA drafft. Rhestr Safleoedd Ymgeiswyr.	Methodoleg ar gyfer Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig. Methodoleg Asesu Safle Ymgeisydd.		Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 12 (5). Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) (Diwygio) 2015. Rheoliadau 14 (2-5).
--	---	--	--	---	--	--

Paratoi'r Strategaeth a Ffefrir – Medi 2026 i Medi 2027						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgylgoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Cyfranogiad wedi'i dargedu wrth baratoi tystiolaeth strategol (gan gynnwys safleoedd) a mireinio ac arfarnu opsiynau cynllun. Arfarniadau opsiynau i gynnwys: • Arfarniad Cynaliadwyedd Cychwynnol, gan gynnwys Asesiad Amgylcheddol. • Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb. • Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg. • Asesiad Effaith ar Iechyd. Yn ogystal â: • Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd.	Gohebiaeth uniongyrchol. Cyfarfodydd a gweithdai.	Pawb.	Strategaeth a Ffefrir ac Arfarniad Opsiynau.	Penderfyniad allweddol MTCBC – dewis Strategaeth ar gyfer CDLI, gan gynnwys rhesymau dros ddiystyru'r dewisiadau amgen.	Cyngor Llawn – Hydref 2027	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliadau 14, 15 a 16. Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) (Diwygio) 2015. Rheoliadau 16A. Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 Adran 62 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 a11). Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, 2015, Rhan 5. Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2010. Rheoliad 61.

						Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 12 (2) a (3). Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011. Rheoliad 5 a 6. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Adran 29.
Ymgynghoriad Statudol cyn Adneuo (Strategaeth a Ffefrir) –Tachwedd 2027 i Rhagfyr 2027						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgylgoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Ymgynghoriad cyhoeddus chwe wythnos ar y Strategaeth a Ffefrir ar gyfer yr Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid. Cyfle i bawb roi sylwadau ar Strategaeth a Ffefrir gan y CDLI. Cyfle i bawb roi sylwadau ar Arfarniad Opsiynau CDLI y Cyngor.	Gohebiaeth uniongyrchol. Codi ymwybyddiaeth drwy: - Hwb Ymgysylltu â'r Gymuned Cwm Taf Morgannwg. - Gwefan MTCBC. - Cyfrifon cyfryngau cymdeithasol MTCBC.	Pawb.	Casglu opsiynau a sylwadau tystiolaeth ar y Strategaeth a Ffefrir a'i gwerthuso opsiynau.	Amherthnasol.	Ychwanegwyd manylion y cyfranogiad at yr Adroddiad Ymgynghori. Sylwadau a wnaed yn ystod yr Adroddiad Ymgynghori cyn Adneuo.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliad 15. Rheoliadau Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 13.

	• Arddangosfeydd Cyhoeddus • Poster. Bydd dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol: • Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5. • Gwefan MTCBC. • Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan).					
Paratoi Adneuo – Mawrth 2028 i Hydref 2028						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgynghoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Cyfranogiad wedi'i dargedu wrth baratoi'r <i>Cynllun Datblygu Lleol Ail Amnewid Adnau</i>. Paratoi a chwblhau tystiolaeth fanwl. Ystyried a mynd i'r afael â Sylwadau, sylwadau a barn yn y cam Cyn-Adneuo. Paratoi Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (gan gynnwys	Cyfarfodydd grŵp gan gynnwys: • Grŵp Llywio'r CDLI. • Gweithgorau ar sail ardal/pwnc. • Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf. Gohebiaeth uniongyrchol. Cyfarfodydd.	Pawb, yn ôl yr angen.	Cynllun <i>Datblygu Lleol Ail Amnewid Adneuo</i> .	Penderfyniad allweddol MTCBC – cytuno ar ymateb i Sylwadau, sylwadau a sylwadau a wnaed yn y cam Strategaeth a Ffefrir, cynnwys yr <i>Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid</i> a'r rhesymau dros ddiystyru	Cyngor Llawn – Hydref 2028. Manylion yr ymgynghoriad wedi'i dargedu a chytuno ar ymateb y Cyngor i Sylwadau, sylwadau a sylwadau a wnaed yn ystod yr ymgynghoriad cyn Adneuo; ychwanegu at yr	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliadau 11, 12 a 13. Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 Adran 61 ac Adran 62 (fel y'u diwygiwyd gan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 a11).

Asesiad Amgylcheddol Strategol) sy'n cynnwys: • Adroddiad Amgylcheddol Drafft. • Arfarnu Opsiynau Polisi. • Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb. • Asesiad Effaith ar Iechyd. • Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg. Rheoliadau Cynefinoedd, Asesu, Sgrinio ac Asesiad Priodol (yn ôl yr angen).				opsiynau polisi amgen.	Adroddiad Ymgynghori.	Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, 2015, Rhan 5. Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2010. Rheoliad 61. Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 12 (2) a (3). Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011. Rheoliad 5 a 6. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Adran 29.
Ymgynghoriad Adnau Statudol –Tachwedd 2028 i Rhagfyr 2028						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgynghoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Ymgynghoriad cyhoeddus chwe wythnos.	Gohebiaeth uniongyrchol. Codi ymwybyddiaeth drwy:	Pawb.	Casglu tystiolaeth, Cynrychiolaeth a barn ar y <i>Cynllun Datblygu Lleol Ail Amnewid Adnau</i>	Amherthnasol.	Ychwanegwyd manylion y cyfranogiad at yr Adroddiad Ymgynghori.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliadau 17 a 18.

Cyfle i bawb roi sylwadau ar y CDLI Ail Amnewid Adnau. Cyfle i bawb roi sylwadau ar yr Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig.	- Hwb Ymgysylltu â'r Gymuned Cwm Taf Morgannwg. - Gwefan MTCBC. - Cyfrifon cyfryngau cymdeithasol MTCBC. - Arddangosfeydd Cyhoeddus - Poster. Bydd dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol: - Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5. - Gwefan MTCBC. - Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan).		a'i ddogfennau arfarnu.			Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 13.
--	---	--	-------------------------	--	--	--

Paratoi ar gyfer Archwiliad a Chyflwyno'r Ail Gynllun Datblygu Lleol Amnewid i Lywodraeth Cymru – Ionawr 2029 i Gorffennaf 2029

Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgylgoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Ymgynghoriad chwe wythnos posibl ar Newidiadau â Ffocws.	Bydd dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol:	Pawb.	Casglu Sylwadau a barn tystiolaeth ar Newidiadau â Ffocws, os oes angen.	MTCBC – penderfyniad allweddol. Cytuno ar ymateb i	Cyngor Llawn – c. Mai 2029. Ychwanegodd sylwadau a	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu

	• Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5. • Gwefan MTCBC. • Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan). Codi ymwybyddiaeth drwy: • Hwb Ymgysylltu â'r Gymuned Cwm Taf Morgannwg. • Gwefan MTCBC. • Cyfrifon cyfryngau cymdeithasol MTCBC.			Sylwadau a barn a wneir yn y cam Adneuo. Os oes angen, cytunwch ar Newidiadau â Ffocws sy'n deillio o hynny ar gyfer ymgynghori.	wnaed yn ystod yr ymgynghoriad Adnau at yr Adroddiad Ymgynghori. Ychwanegwyd manylion yr ymateb y cytunwyd arno i sylwadau a wnaed yn ystod yr ymgynghoriad Adneuo at yr Adroddiad Ymgynghori. Cyflwyno'r Cynllun a'r dogfennau allweddol – Mehefin 2029.	Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliadau 19-22. Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 8.
Archwiliad/Derbyn Adroddiad yr Arolygydd – Mehefin i Ionawr 2030.						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgynghoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
Ceisiwch dir cyffredin gyda gwrthwynebwyr i ganolbwyntio sesiynau gwrandawriad. Paratoi ar gyfer, mynychu a chyfrannu at Wrandawiadau Arholiadau.	Gohebiaeth a chyfarfodydd uniongyrchol. Dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol: • Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5.	Y rhai sy'n gwneud sylwadau / cyflwyno barn.	Helpu ganolbwyntio gwrandawiadau Arholiad.	Cytuno tir cyffredin.	Datganiad o dir cyffredin.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliad 23.

Prawfddarllen Adroddiad cychwynnol yr Arolygwyr.	- Gwefan MTCBC. - Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan).					
Cyhoeddi Adroddiad yr Arolygydd – Chwefror 2030.						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgylgoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
N/A, er gwybodaeth.	Dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol: - Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5. - Gwefan MTCBC. Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan).	Pawb.	Adroddiad gydag argymhellion yn nodi newidiadau gofynnol i'r CDLI (gan gynnwys y map cynigion) ynghyd â'r rhesymau dros y newid.	Amherthnasol.	Amherthnasol.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliad 24.
Mabwysiadu – Mawrth 2030.						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgylgoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
N/A, er gwybodaeth.	Dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol: - Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5. - Gwefan MTCBC. Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan).	Pawb.	Fframwaith polisi cynllunio mabwysiadu ar gyfer cynigion datblygu yn Ardal Weinyddol Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.	Penderfyniad allweddol MTCBC – derbyn Adroddiad yr Arolygydd a Mabwysiadu. Cyhoeddi datganiad ôl-fabwysiadu.	Cyngor Llawn – Chwefror/Mawrth 2030.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliad 25. Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Lleol) (Cymru) (Diwygio)

						2015. Rheoliadau 25A. Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 16.
Adroddiad Monitro Blynyddol – Hydref 2030.						
Manylion Cyfranogiad	Dull	Ymgylgoreion	Canlyniadau	Penderfyniad MTCBC	Mecanwaith Adrodd	Deddfwriaeth
N/A, er gwybodaeth.	Dogfennau ar gael yn y lleoliadau canlynol: - Canolfan Ddinesig MTCBC a Swyddfeydd Uned 5. - Gwefan MTCBC. Llyfrgelloedd MTCBC (Dowlais, Merthyr, Trelewis ac Aberfan).	Pawb.	Monitro ac adolygu'r Cynllun.	Sicrhau a yw'r Adolygiad Monitro Blynyddol yn nodi bod angen adolygiad o'r Cynllun.	Adroddiad Monitro Blynyddol a gyflwynir i Bwyllgor Craffu MTCBC er gwybodaeth bob blwyddyn.	Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoliadau Cynlluniau Datblygu Lleol) (Cymru) 2005. Rheoliad 37. Rheoliad Asesu Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004. Rheoliad 17.

Atodiad D – Asesiad Risg

Ystyrir bod yr amserlen arfaethedig ar gyfer paratoi'r cynllun yn realistig ac yn gyraeddadwy, gan ystyried adnoddau a chwmpas a natur y gwaith y mae'r Cyngor yn rhagweld y bydd yn rhan ohono. Bydd y Cyngor yn gwneud pob ymdrech i osgoi gwyradau o'r amserlen, fel y cynigir. Serch hynny, mae sawl risg posibl wedi'u nodi. Cyflwynir y risgiau isod, ynghyd â dull arfaethedig y Cyngor o reoli'r ffactorau hyn. Bydd yr amserlen, ochr yn ochr â'r rhaglen waith a ragwelir a'r adnoddau sydd ar gael, yn cael ei hadolygu'n gyson. Bydd hyn yn caniatáu i'r Cyngor fonitro'r potensial ar gyfer llithriad, yn ogystal ag effeithiau posibl eraill, sy'n deillio o'r risgiau a nodwyd neu achosion amgen.

Risg	Effaith bosibl	Lliniaru
Colli adnoddau staff oherwydd ffactorau gan gynnwys arbedion effeithlonrwydd ariannol, salwch, cyflogaeth amgen neu faterion eraill.	Staff ac adnoddau annigonol i reoli'r llwyth gwaith sylweddol a gynhyrchir, yn unol â'r Amserlen.	Gofyn am adnoddau amgen, gan gynnwys archwilio cyfleoedd seondiad gan Awdurdodau Cynllunio Lleol eraill.
Gofynion ychwanegol/annisgwyl sy'n codi, sy'n deillio o ddeddfwriaeth newydd neu ganllawiau cenedlaethol.	Gwaith pellach i'w wneud, gyda posibilrwydd sylweddol o achosi llithriad rhaglenni.	Monitro newidiadau posibl/arfaethedig i ganllawiau a deddfwriaeth, gan ganiatáu gweithredu cyflym cyn iddynt ddod i rym.
Mae'r amserlen yn profi'n rhy uchelgeisiol, oherwydd llwyth gwaith uwch na'r disgwyl (er enghraifft: nifer sylweddol o ymatebion sy'n ofynnol i'r holl Sylwadau a dderbyniwyd).	Potensial ar gyfer llithro rhaglenni.	Sicrhau bod yr Amserlen yn realistig ac yn cynnwys rhywfaint o hyblygrwydd. Ystyriwch adnoddau ychwanegol.
Oedi oherwydd etholiadau lleol, cylchoedd cyfarfodydd neu strwythur gwneud penderfyniadau'r Cyngor.	Potensial ar gyfer llithro rhaglenni.	Sicrhau amserlen realistig, wedi'i baratoi i ragweld materion sydd â'r potensial i oedi achosion.
Gwybodaeth annigonol i gynnal Asesiad Amgylcheddol Strategol o'r holl gynigion.	Potensial ar gyfer llithro rhaglenni.	Nodi disgwyliadau ymgynghoreion yn y Cytundeb Cyflenwi.
Oedi a achosir gan gyfieithu dogfennaeth i'r Gymraeg.	Potensial ar gyfer llithro rhaglenni.	Ceisiwch ganiatáu digon o amser arweiniol ar gyfer cyfieithu neu ystyried adnoddau ychwanegol, os yn bosibl.
Gwrthwynebiad sylweddol gan y Cyrff Ymgynghori Statudol.	Ni ellir cyflwyno'r CDLI ar gyfer Arholiad heb waith sylweddol, ychwanegol.	Sicrhau bod barn yr ymgynghorydd yn cael ei geisio ac ymgysylltu cyn gynted â phosibl i geisio adeiladu consensws a thir cyffredin.

Risg	Effaith bosibl	Lliniaru
Diffyg consensws rhwng pleidiau, gan gynnwys ar lefel wleidyddol.	Byddai angen gwaith ychwanegol, gan arwain at y potensial o lithro rhaglenni.	Canolbwyntiwnch ar faterion a allai fod yn ddadleuol a cheisiwnch adeiladu consensws trwy gynnwys pob grŵp gwleidyddol.
Mae'r cam Arholiad yn cymryd mwy o amser na'r disgwyl.	Efallai y bydd angen adnoddau pellach, ynghyd â'r posibilrwydd o lithriad rhaglenni.	Sicrhau bod yr holl faterion yn cael eu hadolygu a cheisio adeiladu consensws gyda rhanddeiliaid/ymgyngoreion eraill. Ar ben hynny, mae angen sicrhau bod y Cynllun yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn sy'n cynnwys yr Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig ac ymgysylltu rhanddeiliaid a chymunedau wedi'i archwilio'n dda.
Mae'r CDLI yn methu'r 'Profion Cadarnhad'.	Ni fydd y CDLI yn cael ei fabwysiadu heb waith sylweddol, ychwanegol.	Sicrhau bod gan y CDLI Sylfaen Dystiolaeth gadarn, sy'n cynnwys yr holl ddogfennaeth orfodol a bod ymgysylltu â rhanddeiliaid a'r gymuned yn cael ei archwilio'n dda.
Her gyfreithiol.	Llwyth gwaith ychwanegol; potensial i CDLI gael ei ddiddymu.	Sicrhau cydymffurfiaeth â'r holl weithdrefnau, rheoliadau a deddfwriaeth.

Atodiad E – Proffil Poblogaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

Mae'r wybodaeth ganlynol yn cyflwyno trosolwg ystadegol o broffil Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful:

Cyflwyniad

Y prif ffynonellau ystadegau a data sy'n ymwneud â chyfansoddiad poblogaeth Merthyr Tudful yw:

- Y Swyddfa Ystadegau Gwladol
(<https://www.ons.gov.uk>)
- Nomis – Ystadegau Swyddogol y Cyfrifiad a'r Farchnad Lafur
([https://www.nomisweb.co.uk/reports/localarea?compare=W0600024,W92000004,W92000004](https://www.nomisweb.co.uk/reports/localarea?compare=W0600024,W9200004,W92000004))
- Ystadegau Cymru
(<https://stats.gov.wales/en-GB>)
- Data Cymru
(<https://www.data.cymru/dashboards/viewofpoverty>)
- Uned Ddata Cymru
(<https://www.dataunitwales.gov.uk/explore-the-data>)
- Partneriaeth Sgiliau Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
(<https://dataunitwales.gov.uk/sewso>)
- Ein Cwm Taf
(<https://www.dataunitwales.gov.uk/cwmtaf>)

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yw'r Awdurdod Lleol lleiaf yng Nghymru, sy'n cwmpasu 111.4 cilomedr sgwâr, sef tua 0.5% o dir Cymru sy'n dod i gyfanswm o 20,780 cilomedr sgwâr. Mae tua un rhan o bump o'r Fwrdeistref Sirol ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog (BBNP), sy'n dod o dan awdurdodaeth Awdurdod Cynllunio Lleol y BBNP. Mae Merthyr Tudful hefyd yn rhannu ffin â dwy Ardal Awdurdod Lleol gyfagos arall, sef Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili a Chyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf.

Disgwyliad Oes

Yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, gall plentyn gwrywaidd o dan un disgwyl byw 73.5 oed, tra gall plentyn benywaidd o dan un disgwyl byw hyd at 78.4 oed (2022-2024). Mae hyn i lawr o 77.3 mlynedd ar gyfer dynion o dan un oed ac 80.5

oed ar gyfer menywod o dan un ddegawd ynghynt (2012-2014). Ar ben hynny, disgwyliad oes Cymru gyfan ar gyfer plentyn gwrywaidd o dan un oed yw 78.3 mlynedd, o'i gymharu â chyfartaledd y DU o 79.2 mlynedd. Tra bod disgwyliad oes plentyn benywaidd Cymru gyfan yn 81.8 mlynedd, o'i gymharu â chyfartaledd y DU o 83.0 mlynedd.

Ffynhonnell:

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandlifeexpectancies/datasets/lifeexpectancyforlocalareasoftheuk> [cyrchwyd ar-lein: 19.03.2026].

Poblogaeth: Amcangyfrifon Poblogaeth Canol Blwyddyn

Mae'r data poblogaeth amcangyfrifedig yn cael ei gynhyrchu gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS), sy'n ystyried nifer y genedigaethau, marwolaethau a ffigurau mudo rhwng y cyfrifiad blaenorol a chanol y flwyddyn gyfredol.

Poblogaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, yn ôl amcangyfrif canol blwyddyn 2026, yw 59,258 o unigolion (i fyny o 58,792 yn 2021), sy'n cyfrif am 1.85% o gyfanswm poblogaeth Cymru. Cyflwynir proffil oedran y boblogaeth leol yn y tabl isod.

Awdurdod Lleol					Oedran 0-15	Oedran 16-64	Oedran 65+	Popeth Oedran
Merthyr Tudful (2022) (W06000024)					11,092	36,318	11,562	58,972
Merthyr Tudful	Merthyr Tudful U002				6,945	22,148	8,153	38,926
	Merthyr Tudful U002	Merthyr Tudful 004			1,277	4,340	1,328	6,945
		Merthyr Tudful 004	Cyfarthfa 2	W01001292	463	1,146	239	1,848
			Cyfarthfa 3	W01001293	311	1,009	387	1,707
			Parc 3	W01001307	253	1,000	351	1,604
			Tref 1	W01001315	250	1,185	351	1,786
		Merthyr Tudful 005			4,046	13,818	4,284	22,148
		Merthyr Tudful 005	Plymouth (Merthyr Tudful) 3	W01001314	369	1,270	415	2,054
			Tref 3	W01001317	328	1,055	372	1,755
			Tref 4	W01001318	229	913	326	1,468
			Tref 5	W01001959	314	975	239	1,528
			Tref 6	W01001960	252	925	276	1,453
		Merthyr Tudful 006			1,439	5,072	1,642	8,153
		Merthyr Tudful 006	Bedlinog 1	W01001289	220	822	304	1,346
			Dyffryn Merthyr 1	W01001302	356	1,048	215	1,619
			Plymouth (Merthyr Tudful) 1	W01001312	213	791	404	1,408

Awdurdod Lleol					Oedran 0-15	Oedran 16-64	Oedran 65+	Popeth Oedran
Merthyr Tudful	Merthyr Tudful U002	Merthyr Tudful 006	Plymouth (Merthyr Tudful) 2	W01001313	208	920	296	1,424
			Dyffryn Merthyr 4	W01001961	442	1,491	423	2,356
		Merthyr Tudful 007			1,567	5,234	1,824	8,625
		Merthyr Tudful 007	Bedlinog 2	W01001290	516	1,447	456	2,419
			Treharris 1	W01001319	209	963	383	1,555
			Treharris 2	W01001320	209	867	315	1,391
			Treharris 3	W01001321	358	1,017	287	1,662
			Treharris 4	W01001322	275	940	383	1,598
		Merthyr Tudful U003			9,341	8,285	9,365	26,991
	Merthyr Tudful U003	Merthyr Tudful 002			1,735	5,872	1,734	9,341
		Merthyr Tudful 002	Dowlais 1	W01001295	265	949	275	1,489
			Dowlais 2	W01001296	283	910	368	1,561
			Dowlais 3	W01001297	308	1,285	283	1,876
			Dowlais 4	W01001298	321	1,091	319	1,731
			Pendarren 3	W01001310	274	930	348	1,552
			Pendarren 4	W01001311	284	707	141	1,132

Awdurdod Lleol					Oedran 0-15	Oedran 16-64	Oedran 65+	Popeth Oedran
Merthyr Tudful	Merthyr Tudful U003	Merthyr Tudful 003			1,405	4,943	1,937	8,285
		Merthyr Tudful 003	Cyfarthfa 1	W01001291	425	1,254	422	2,101
			Cyfarthfa 4	W01001294	270	1,022	450	1,742
			Parc 1	W01001305	223	718	256	1,197
			Parc 2	W01001306	217	870	310	1,397
			Faenor 2	W01001324	270	1,079	499	1,848
		Merthyr Tudful 008			2,177	5,719	1,469	9,365
		Merthyr Tudful 008	Gurnos 1	W01001299	454	1,002	237	1,693
			Y Gurnos 2	W01001300	440	1,033	304	1,777
			Y Gurnos 3	W01001301	444	1,262	243	1,949
			Penydarren 1	W01001308	306	780	149	1,235
			Penydarren 2	W01001309	291	760	219	1,270
			Y Faenor 1	W01001898	242	882	317	1,441

Ffynhonnell:

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/datasets/lowersuperoutputareamidyearpopulationestimates> [cyrchwyd ar-lein: 19.03.2026].

Dwysedd Poblogaeth

Mae dwysedd poblogaeth ardal yn darparu mesur o nifer yr unigolion sy'n byw yn y lleoliad hwnnw. Fe'i cyfrifir trwy gymryd ffigur poblogaeth yr ardal a'i rannu â swm yr ardal ddaearyddol, mewn cilomedr sgwâr. Mae'r ONS yn nodi bod dwysedd poblogaeth yn uwch mewn ardaloedd trefol ac i'r gwrthwyneb, yn is mewn ardaloedd gwledig.

Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yw'r nawfed Awdurdod Lleol mwyaf poblog o'r ddau ar hugain yng Nghymru, gyda 529.37 o bobl fesul cilomedr sgwâr o dir. (Mae'r ONS yn nodi poblogaeth 2021 o 58,972 o bobl, sy'n cael ei rannu â 111.4 cilomedr sgwâr o dir yn y Fwrdeistref Sirol). Mewn cymhariaeth, mae gan Gymru ddwysedd poblogaeth cyffredinol o 150 o bobl fesul cilomedr sgwâr, gyda Chaerdydd yn profi'r dwysedd poblogaeth uchaf o 2,572 o drigolion fesul cilomedr sgwâr a Phowys yr isaf, sef chwech ar hugain o drigolion fesul cilomedr sgwâr. Felly, mae gan Ferthyr Tudful dros dair gwaith dwysedd poblogaeth cyfartaledd Cymru.

Ffynhonnell:

<https://www.ons.gov.uk/visualisations/censuspopulationchange/w06000024/>

[cyrchwyd ar-lein 20.03.2026]

Gwlad Geni Trigolion Merthyr Tudful

Mae'r cyfrifiad diweddaraf yn dangos bod 87.3% o'r boblogaeth leol wedi'u geni yng Nghymru, gostyngiad o 88.5% yn 2011. Ar ben hynny, Lloegr oedd y wlad eni nesaf a gynrychiolir fwyaf, sy'n cynnwys 6.6% o boblogaeth leol Merthyr. Gwlad Pwyl sydd â'r di-wlad geni uchaf ymhlith poblogaeth Merthyr Tudful gydag India yn yr ail safle. Cyflwynir dadansoddiad llawn y boblogaeth leol yn ôl gwlad geni yn y tabl isod.

Gwlad Geni Trigolion Merthyr Tudful		
	Merthyr Tudful	Cartref
Canran y bobl a anwyd yng Nghymru	87.3	70.9
Canran y bobl a anwyd yn y DU (y tu allan i Gymru)	7.1	22.2
Canran y bobl a anwyd mewn gwledydd eraill yr UE (ac eithrio Croatia, Romania a Lithwania)	3.3	2.6
Canran y bobl a anwyd y tu allan i wledydd yr UE	2.3	4.3

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/>

[cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026]

Ffynhonnell: [Demograffeg ac ymfudo yng Nghymru \(Cyfrifiad 2021\) \[HTML\] | LLYW. CYMRAEG](#)

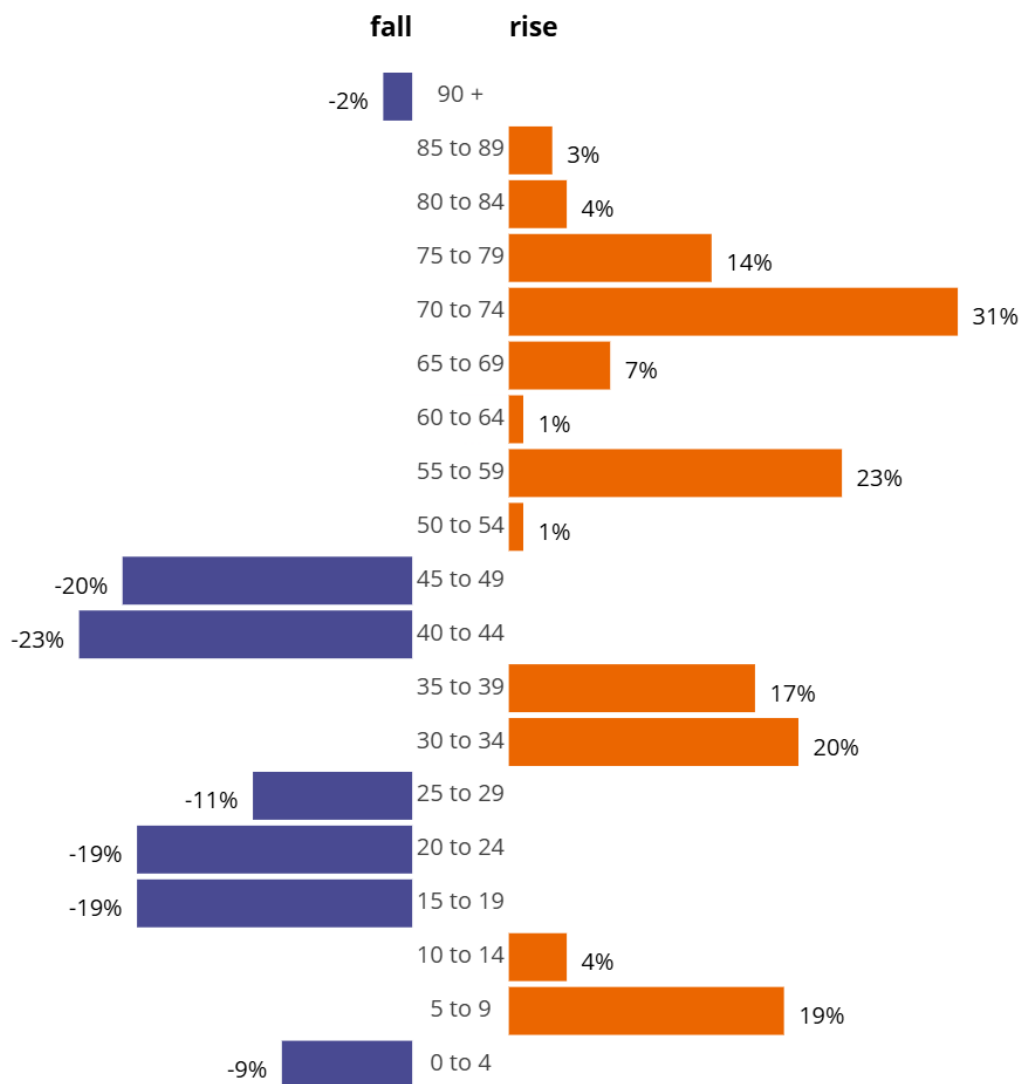
[cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026]

Newid Amcanestyniad Poblogaeth

Mae poblogaeth Merthyr Tudful wedi aros yn gymharol sefydlog rhwng cyfrifiad 2011 a 2021, gan aros ar oddeutu 58,800 o bobl. Er gwaethaf y sefydlogrwydd, fodd bynnag, bu newidiadau demograffig yn y boblogaeth.

Ar y cyfan, bu cynnydd sylweddol mewn pobl 65 oed a hŷn. Yn ogystal, mae nifer y plant 15 oed ac iau hefyd wedi cynyddu. Mewn cyferbyniad, fodd bynnag, mae nifer yr unigolion rhwng 16 a 64 oed wedi bod yn ostwng. Ar ben hynny, yn 2011, roedd y boblogaeth o oedran gweithio (16-64 oed) yn 64.7% o gyfanswm y boblogaeth, sydd wedi gostwng i 62.1% yng Nghyfrifiad 2021. Mae'r siart isod yn dangos y newid canrannol mewn preswylwyr, yn ôl grŵp oedran, rhwng 2011 a 2021:

Newid yn y boblogaeth yn ôl grŵp oedran ym Merthyr Tudful, 2011-2021

Ffynhonnell:

<https://www.ons.gov.uk/visualisations/censuspopulationchange/w06000024/>

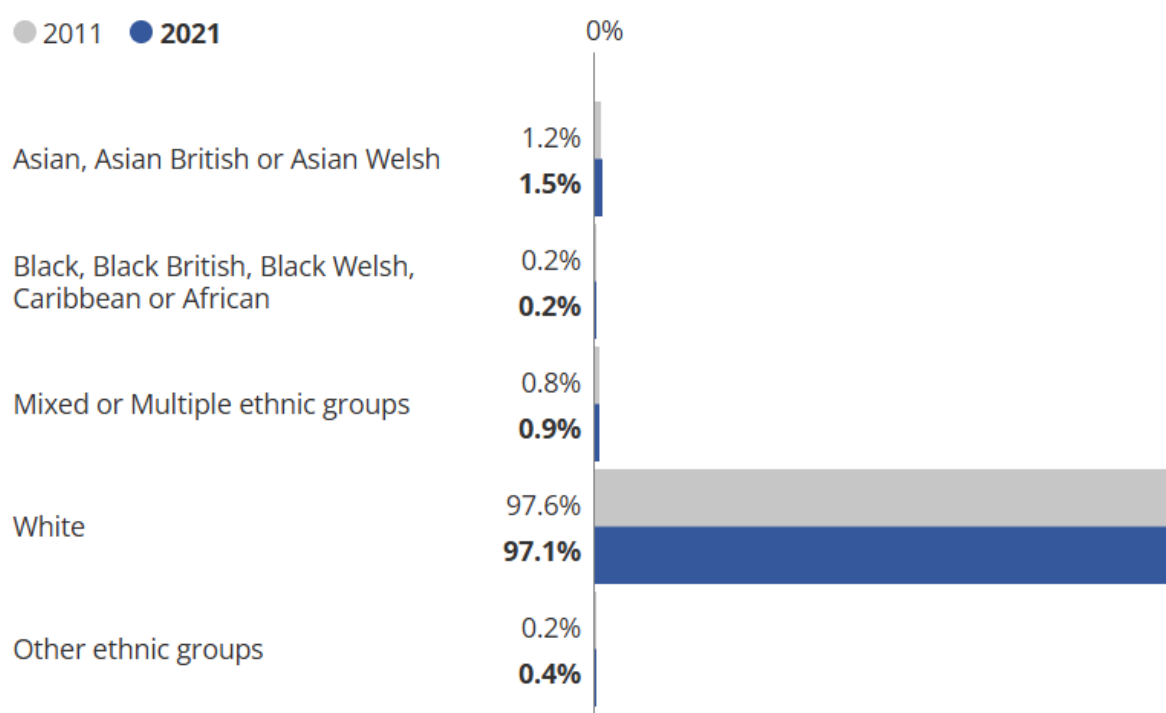
[cyrchwyd ar-lein 20.03.2026]

Ethnigrwydd

Mae gan sefydliadau sector cyhoeddus ddyletswydd statudol i hyrwyddo cydraddoldeb hiliol, fel rhan o *Ddeddf Cydraddoldeb, 2010*.

Mae Cyfrifiad 2021 yn nodi bod 97.1% o'r boblogaeth leol yn nodi eu grŵp ethnig fel "gwyn", tra bod 0.9% o'r boblogaeth yn nodi bod ganddynt ethnigrwydd "cymysg neu lluosog". Mae'r grŵp mwyaf nad yw'n wyn yn nodi eu bod yn "Asiaidd, Asiaidd, Prydeinig neu Gymry Asiaidd" ac yn cynnwys 1.5% o boblogaeth Merthyr Tudful. Mae'r dadansoddiad llawn o ethnigrwydd yn cael ei ddarparu yn y siart isod.

Canran trigolion Merthyr Tudful yn ôl grŵp ethnig, 2011-2021

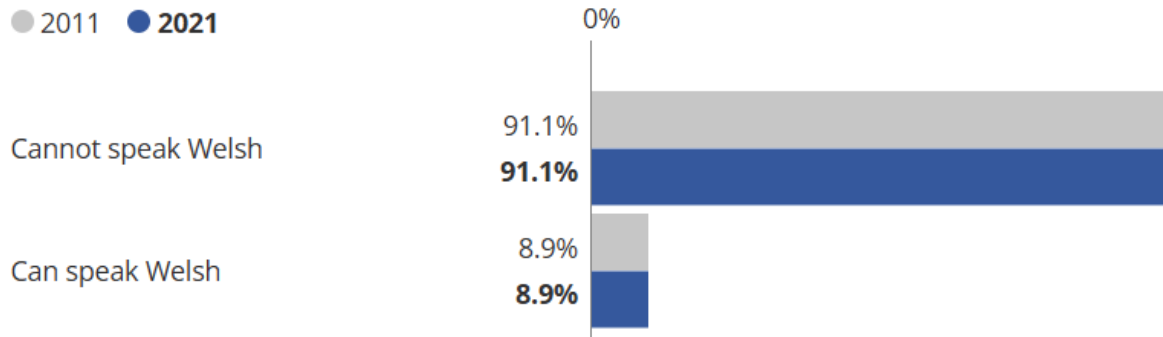
Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/> [cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026].

Cymraeg

Mae Cyfrifiad 2021 yn dangos bod 8.9% o boblogaeth Merthyr Tudful yn siarad Cymraeg gydag 8.1% yn defnyddio'r Gymraeg bob dydd. Mae'r ffigur hwn wedi aros yn sefydlog ers Cyfrifiad 2011. Mewn cymhariaeth, mae 19.5% o boblogaeth Cymru yn siarad Cymraeg, sy'n gostwng o 0.5% ers Cyfrifiad 2011. Mae 13.3% o boblogaeth ysgolion cynradd y Fwrdeistref Sirol hefyd yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y

Gymraeg. Mae'r graff isod yn dangos galluoedd Cymraeg trigolion Merthyr Tudful tair oed a hŷn.

Y Gallu i Siarad Cymraeg – Merthyr Tudful

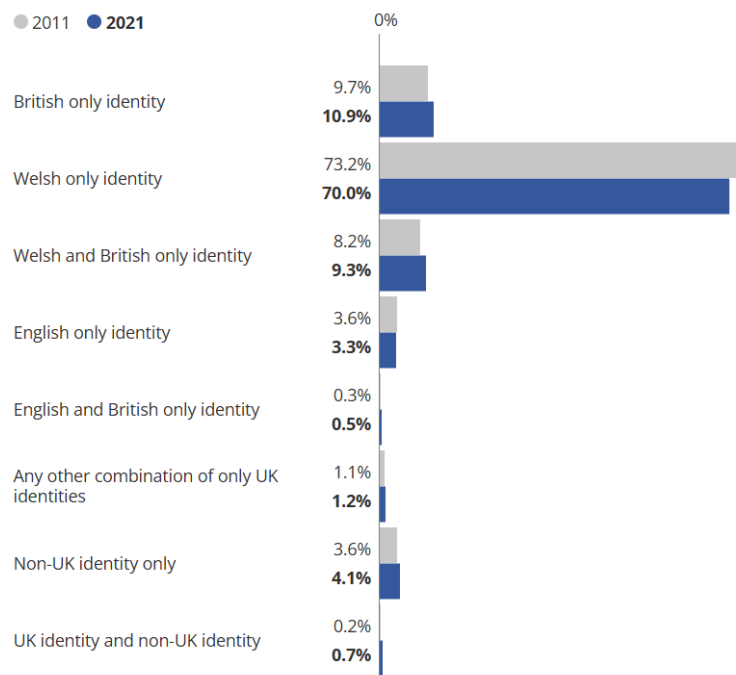

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/> [cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026].

Hunaniaeth

Merthyr Tudful sydd â'r ganran uchaf o bobl sy'n uniaethu fel "Cymry yn unig" yng Nghymru gyfan, sef 70%, gyda Rhondda Cynon Taf yn ail agos, sef 69.8%. Mae'r ONS yn nodi bod "Prydeinig" wedi'i symud i'r opsiwn uchaf, a allai fod wedi dylanwadu ar sut mae unigolion yn disgrifio eu hunaniaeth genedlaethol. Mae'r siart isod yn dangos hunaniaeth genedlaethol Merthyr Tudful.

Canran trigolion Merthyr Tudful yn ôl hunaniaeth genedlaethol

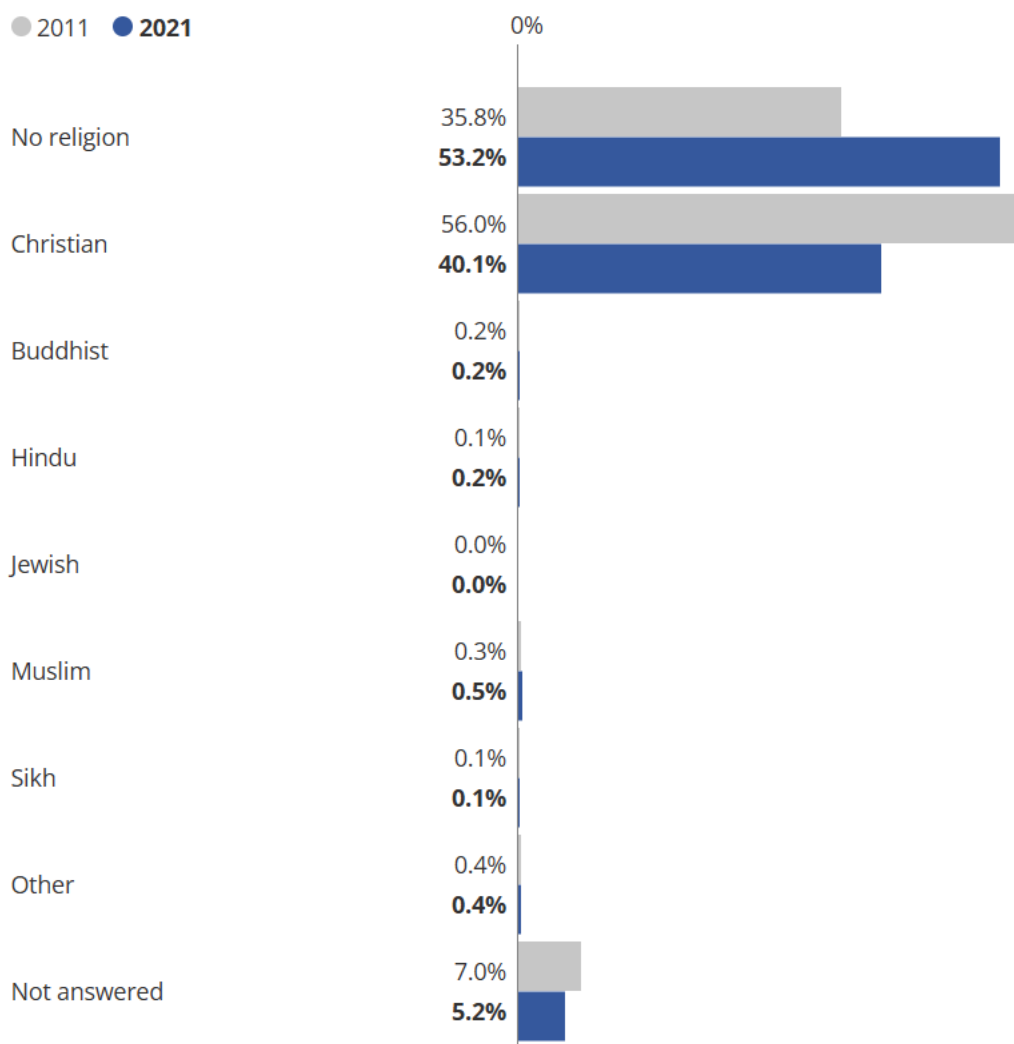

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/>
[cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026].

Crefydd

2021 oedd yr achos cyntaf lle "dim crefydd" goddiweddyd "Cristnogaeth", gan ei wneud yr ymateb mwyaf cyffredin i'r Fwrdeistref Sirol. Dywedodd 53.2% o drigolion Merthyr Tudful nad oedd ganddynt grefydd, i fyny o 35.8% yn 2011. Mae hyn yn duedd sydd wedi cael ei weld yn genedlaethol, gyda chanran y bobl yng Nghymru sy'n nodi nad oes ganddynt grefydd yn cynyddu i 46.5%, i fyny o 32.1% yn 2011. Ym Merthyr Tudful, gostyngodd nifer y bobl sy'n disgrifio eu hunain fel rhai "Cristnogol" o 56.0% yn 2011 i 40.1% yn 2021. Mae'r graff isod yn dangos y dadansoddiad llawn o grefyddau ym Merthyr Tudful, fodd bynnag, mae'r SYG yn rhybuddio bod cysylltiad crefyddol yn wirfoddol, ac mae angen bod yn ofalus wrth gymharu ffigurau rhwng gwahanol ardaloedd a Chyfrifiadau.

Canran trigolion Merthyr Tudful yn ôl crefydd

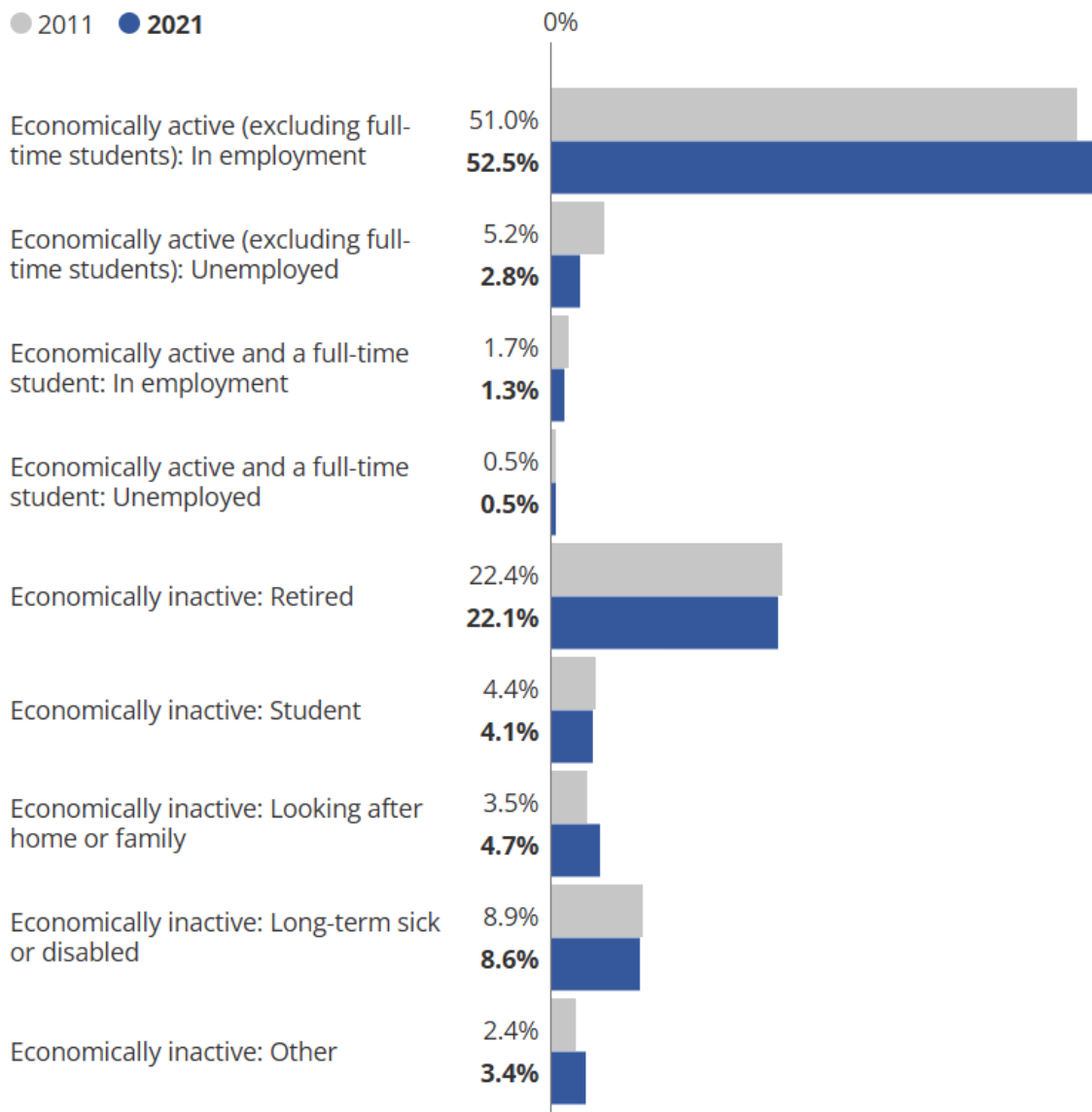

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/>
[cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026].

Cyflogaeth

Mae Cyfrifiad 2021 yn dangos bod Merthyr Tudful wedi cael y trydydd cynnydd pwynt canran mwyaf ar y cyd yn nifer y bobl 16 oed a throsodd (ac eithrio myfyrwyr amser llawn) a oedd mewn cyflogaeth, gan gynyddu o 51.0% yn 2011 i 5.25% yn 2021. Gwelodd hyn fod Merthyr Tudful yn goddiweddyd saith awdurdod lleol arall, gan ddod yn nawfed canran uchaf Cymru o bobl o fewn cyflogaeth ar gyfer y grŵp oedran hwn. Mae'r ONS fodd bynnag yn rhybuddio bod y Cyfrifiad wedi digwydd yn ystod pandemig COVID-19 ac o ganlyniad mae cloeon a chynlluniau ffyrlo heb amheuaeth wedi effeithio ar y farchnad lafur a'r holl fesurau cysylltiedig â hi. Mae'r siart isod yn dangos dadansoddiad llawn o'r boblogaeth o oedran gweithio yn ôl statws gweithgarwch economaidd rhwng 2011 a 2021.

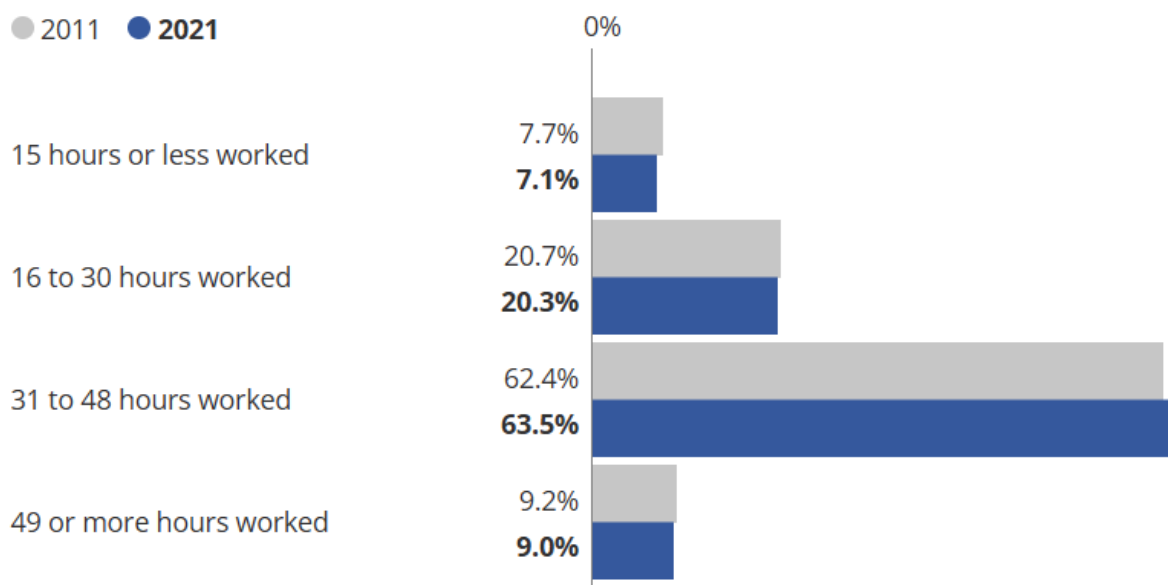
Canran trigolion Merthyr Tudful (16+) yn ôl statws gweithgarwch economaidd

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/> [cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026].

Mae 9.0% o drigolion Merthyr Tudful, dros 16 oed ac mewn cyflogaeth, yn nodi eu bod yn gweithio dros 49 awr yr wythnos. I'r gwrthwyneb, mae 7.1% yn nodi eu bod yn gweithio llai na 15 awr yr wythnos. Mae canran yr oedolion sy'n gweithio 31-48 awr yr wythnos wedi cynyddu o 62.4% yn 2011 i 63.5% yn 2021. Ledled Cymru gyfan, gostyngodd canran y bobl sy'n gweithio dros 49 awr yn gyffredinol o 11.9% yn 2011 i 10.2% yn 2021, er y gallai pandemig byd-eang COVID-19 effeithio ar oriau gwaith. Cyflwynir y gymhariaeth o oriau gwaith ym Merthyr Tudful yn y siart isod.

Canran trigolion Merthyr Tudful, 16+ ac mewn cyflogaeth, yn ôl nifer yr oriau a weithiwyd yr wythnos

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/w06000024/> [cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026].

Proffil Ardal Merthyr Tudful – Gwybodaeth Ystadegol Arall

Mae'r wybodaeth yn y tabl isod yn cymharu perfformiad Merthyr Tudful yn erbyn canolrif y DU ar gyfer nifer o ddangosyddion sy'n mesur allbwn, megis ffyniant ac ansawdd bywyd.

Dangosydd	Merthyr Tudful	DU (Canolrif)
Economi		
Cyfradd Anweithgarwch Economaidd	23.3%	20.8%
Cyfradd Cyflogaeth	73.9%	76.6%
Cyfrif yr Hawlwyr	3.2%	3.1%
Incwm Aelwydydd Gwastraff Gros y pen	£18,488	£23,192
Cyflog Canolrifol Gros (wythnosol)	£605	£629
Plant mewn Tlodi Cymharol	27.7%	18.9%
Gwerth Ychwanegol Gros fesul awr a weithiwyd	£31.0	£38.1
Dangosydd	Merthyr Tudful	DU (Canolrif)
Yr economi yn parhau		
Cynnyrch Domestig Gros y pen pris cyfredol y farchnad	£24,540	£31,133
Busnes Gweithredol (nifer y mentrau)	1,360	5,775
Genedigaethau Busnes (fel canran o'r holl fusnesau gweithredol yn y DU)	11.4%	10.4%
Marwolaethau Busnes (fel canran o'r holl fusnesau gweithredol yn y DU)	11.8%	9.5%
Busnes Twf Uchel (fel % o'r holl fusnesau gweithredol yn y DU)	3.2%	4.4%

Iechyd a Lles		
Ysmygwyr Sigaréts	15.7%	11.4%
Disgwyliad Oes Menywod Iach	50.1	60.0
Disgwyliad Oes Gwrywaidd Iach	51.7	59.9
Amgylchedd		
Defnydd Trydan Domestig (kWh)	2,299.5	2,517.4
Defnydd Nwy Domestig (kWh)	10,966.5	9,869.5
Cysylltedd		
Band Eang Galluog Gigabit	76.4%	87.9%
Cwmpas 4G	99.4%	100%
Cwmpas 5G	82.9%	97.3%
Adeiladau o dan 30 Mbps	0.7%	1.6%
Trafnidiaeth		
Dyfeisiau Codi Tâl EV Cyhoeddus fesul 100,000 o'r boblogaeth	92.5	95.0
Preswylwyr o fewn 30 munud ar droed i'r Llyfrgell Leol	67%	74%
Preswylwyr o fewn 30 munud ar droed i'r orsaf reilffordd agosaf	51%	58%

Mae'r tabl isod, sy'n ymwneud â chyrhaeddiad addysgol, yn cymharu data o Ferthyr Tudful â Chyfartaledd cyffredinol yr Awdurdod Lleol (ALI).

Dangosydd	Merthyr Tudful	Cyfartaledd ALI
Addysg		
Cyflawni Lefel 3+ neu gyfwerth (Lefel 3 = safon Safon Uwch)	49%	67.1%
Dim Cymhwyster	13.7%	6.6%

Ffynhonnell: <https://www.ons.gov.uk/explore-local-statistics/areas/w06000024-merthyr-tydfil/indicators#education-and-skills> [cyrchwyd ar-lein: 20.03.2026]

Atodiad F – Rhestr o randdeiliaid mewnol ac allanol sy'n ymwneud â pharatoi'r cytundeb cyflawni

Mae'r rhestr isod yn cyflwyno'r rhanddeiliaid mewnol ac allanol hynny y mae'n rhaid iddynt fod yn rhan o baratoi'r Cytundeb Cyflenwi.

Rhanddeiliaid Mewnol:

- Prif Weithredwr
- Cyfarwyddwyr
- Penaethiaid Gwasanaeth Dethol
- Swyddogion Arbenigol
- Rheoli Perfformiad

Rhanddeiliaid Allanol:

- Llywodraeth Cymru
- Penderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- CADW

Atodiad G – Geirfa Termiau

Cynllun Mabwysiadu: Iteriad terfynol y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) y mae'n rhaid ei gymeradwyo (mabwysiadu) gan y Cyngor Llawn i ddod yn Gynllun Datblygu statudol at ddibenion y Ddeddf.

Mabwysiadu: Cam olaf y broses o lunio cynlluniau lle mae'r Cynllun ac unrhyw newidiadau a wneir gan yr Arolygydd, yn cael eu mabwysiadu gan y Cyngor Llawn, gan gadarnhau ei statws fel y Cynllun Datblygu ar gyfer yr ardal weinyddol.

Dyraniad: Mae dyraniadau yn ddynodiad ffurfiol o fewn Cynllun Datblygu, sy'n cynnwys parseli amrywiol o dir i'w datblygu yn y dyfodol, at ddefnydd penodol (tai, cyflogaeth, manwerthu ac ati)

Adroddiad Monitro Blynyddol (AMR): Rhaid i'r AMR gael ei gynhyrchu a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn 31 Hydref bob blwyddyn. Mae'r adroddiad yn asesu i ba raddau y mae Strategaeth a pholisïau'r CDLI yn cael eu gweithredu. Nodi unrhyw feysydd pryder lle nad yw Dangosyddion (targedau perfformiad) yn cael eu cyflawni.

Safleoedd Ymgeisiol (CS): Safle a gyflwynir gan dirfeddiannwr i'w ystyried yn y CDLI. Bydd pob safle yn cael ei asesu yn erbyn meini prawf penodol i ganfod eu haddasrwydd fel dyraniad posibl.

Panel Dinasyddion: Mae'r Cyngor wedi defnyddio 'Panel Dinasyddion' o'r blaen i ymgynghori'n llwyddiannus â phobl leol. Mae'r panel yn gasgliad o unigolion o drawstoriad o boblogaeth Merthyr Tudful sy'n cynrychioli safbwyntiau a nodweddion cyffredinol trigolion y Fwrdeistref Sirol.

Cymuned: Pobl o fewn ardal ddaearyddol ddiffiniedig sy'n cael eu hystyried fel cydweithfa oherwydd daearyddiaeth, grwpiau cymdeithasol a nodweddion a rennir.

Cynllun Cynnwys Cymunedol (CIS): Mae'r CIS yn nodi sut a phryd mae'r Cyngor yn bwriadu cynnwys cyrff ymgynghori a phartïon â diddordeb (gan gynnwys y cyhoedd) wrth baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol. Mae'r CIS yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru, fel rhan o'r Cytundeb Cyflenwi, i'w gymeradwyo.

Adeiladu Consensws: Proses gydweithredol ar gyfer deialog gynnar a gwneud penderfyniadau, gyda'r nod o ddod o hyd i gytundeb cyffredinol neu gonsensws ymhlith yr holl randdeiliaid. Mae'r ffocws yn cael ei roi ar gyflawni nodau a rennir a chyd-ddealltwriaeth. Mae'n aml yn cynnwys cyfryngu rhwng safbwyntiau amrywiol i ddod i ateb sy'n dderbyniol i bob parti, a thrwy hynny ddileu gwrthwynebiad sylweddol.

Ymgynghoriad: Proses ffurfiol lle mae trafodaethau yn digwydd neu sylwadau yn cael eu gwahodd ar feysydd pwnc penodol neu ddogfennau drafft.

Adroddiad Ymgynghori: Mae Rheoliadau CDLI yn ei gwneud yn ofynnol i gynhyrchu Adroddiad Ymgynghori i gyd-fynd â'r CDLI pan gaiff ei gyflwyno ar gyfer Archwiliad annibynnol. Ar ben hynny, mae'n ofynnol yr Adroddiad Ymgynghori Cychwynnol, sy'n cwmpasu'r cam paratoi'r cynllun cyn adneuo o dan Reoliad CDLI 17(c).

Cyngor: Mae pob cyfeiriad at 'y Cyngor' yn cyfeirio'n benodol at Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Cynllun Llesiant Cwm Taf Morgannwg: Mae'r CTMWBP yn ddogfen strategol sy'n cwmpasu Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf a Phen-y-bont ar Ogwr. Fe'i lluniwyd gan wasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys Cyngorau, y Bwrdd Iechyd Lleol, yr Heddlu, y Gwasanaethau Tân, Cyfoeth Naturiol Cymru ac eraill. Mae'r Cynllun yn canolbwyntio ar greu rhanbarth mwy cyfartal trwy feithrin cymunedau cynaliadwy a chymdogaethau lleol iach.

Cytundeb Cyflawni (DA): Y Cytundeb Cyflawni yw'r ddogfen sy'n cynnwys amserlen yr Awdurdod Cynllunio Lleol ar gyfer paratoi'r CDLI, ynghyd â'r Cynllun Cynnwys Cymunedol. Rhaid cyflwyno'r DA i Lywodraeth Cymru a'i gytuno arno, cyn dechrau'r broses o lunio cynlluniau.

Adneuo: Cam ffurfiol chwe wythnos yn y broses o lunio cynlluniau lle gall unigolion a sefydliadau wneud Sylwadau ar y Cynllun Datblygu Lleol Drafft Adneuo. Bydd sylwadau sy'n ymwneud yn benodol â 'chadernder' y Cynllun yn cael eu harchwilio gan yr Arolygydd annibynnol.

CDLI Adnau: Mae drafft Adnau llawn y CDLI yn cymryd tua blwyddyn i'w lunio ac mae'n cynnwys strategaeth defnydd a datblygu tir hirdymor, sy'n canolbwyntio ar gyflawni datblygu cynaliadwy. Ar ôl ei gwblhau, mae'r CDLI Drafft Adnau yn cael cyfnod o ymgynghoriad ffurfiol, cyn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru, sy'n penodi Arolygydd annibynnol i gynnal y broses Arholiad cyhoeddus.

Datblygu: Datblygiad, fel y'i diffinnir gan y gyfraith gynllunio, sy'n ymwneud â *chyflawni gweithrediadau adeiladu, peirianeg, mwynloddio neu weithrediadau eraill yn, ar, dros dir neu o dan dir* (Adran 55 o *Ddeddf Cynllunio, 1990*, fel y'i diwygiwyd).

Wedi'i wneud yn briodol: Mae'r term 'wedi'i wneud yn briodol' yn cyfeirio at y Sylwadau hynny a wnaed yn y modd a'r amserlen gywir, yn ystod cyfnod penodol o ymgynghoriad cyhoeddus.

Ymgysylltu: Dull o ymgynghori lle ceisir safbwyntiau, cyfranogiad a chyfranogiad cymunedau yn y broses o wneud penderfyniadau.

Sylfaen Dystiolaeth (EB): Mae'r Sylfaen Dystiolaeth yn cynnwys yr holl ddata a dogfennaeth a baratowyd yn ystod y broses o lunio cynlluniau. Fe'i defnyddir i ategu a chefnogi'r broses o wneud penderfyniadau a chyfiawnhau 'cadarnhad' y dull polisi a gyflwynir yn y CDLI.

Corff Ymgynghori Amgylcheddol: Awdurdod sydd â chyfrifoldebau amgylcheddol, sy'n pryderu am effeithiau gweithredu'r CDLI. Ymgynghorir â'r effeithiau hyn, fel rhan o'r Rheoliadau Asesu Amgylcheddol Strategol, gyda chyrrff gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru a Cadw.

Arholiad: Arholiad yw'r cam o'r broses CDLI a gynhelir gan yr Arolygydd annibynnol dros Benderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru (PEDW), ar ran Llywodraeth

Cymru. Mae'r cam Arholiad yn cynnwys archwilio'r CDLI Drafft Adnau, ochr yn ochr â thystiolaeth gysylltiedig, Sylwadau, yr Adroddiad Ymgynghori a'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (gan gynnwys SEA a HRA). Mae'r Archwiliad yn sicrhau bod y CDLI yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn a rhesymu cadarn, a bod yr holl bryderon a godwyd am y Cynllun wedi'u hystyried yn drylwyr.

Cymru'r Dyfodol (Cynllun Cenedlaethol 2020-2040): Cymru'r Dyfodol yw'r haen uchaf o Gynllun Datblygu yng Nghymru a dyma'r fframwaith datblygu gofodol cenedlaethol, sy'n gosod strategaeth ugain mlynedd ar gyfer prosiectau tai, ffyniant economaidd, newid yn yr hinsawdd ac ynni adnewyddadwy. Rhaid i bob Cynllun Datblygu haen is gyd-fynd â'r Weledigaeth a'r polisïau a gyflwynir yng Nghymru yn y Dyfodol.

Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol (GDPR): Mae'r GDPR yn cryfhau diogelu data a phreifatrwydd unigolion, gan nodi sut mae data personol i'w rheoli, sy'n gofyn am ganiatâd penodol i ddal data personol ac yn cynnwys yr hawl i gael eich anghofio/dileu. Mae GDPR wedi'i gryfhau'n ddiweddar, fel rhan o *Ddeddf Data (Defnyddio a Mynediad)*, 2025, a dderbyniodd Gydsyniad Brenhinol ar y 19eg^o Fehefin 2025.

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA): Mae'r HRA yn ymwneud ag asesu effeithiau cynlluniau a phrosiectau yn erbyn amcanion cadwraeth natur y safleoedd o fewn y Rhwydwaith Safleoedd Cenedlaethol ar gyfer effeithiau sylweddol tebygol, gan gynnwys effeithio ar uniondeb y safle.

Dangosydd: Mecanwaith a ddefnyddir i fesur cynnydd a llwyddiant amcanion, targedau a pholisïau'r CDLI dros gyfnod y cynllun. Mae dangosyddion yn elfen sylfaenol o'r Adroddiad Monitro Blyneddol, gan helpu i olrhain gweithredu'r Cynllun.

Cyfranogiad: Cynnwys y gymuned yn y broses o lunio cynlluniau trwy ymgynghori â nhw ar faterion sydd o ddiddordeb neu sy'n effeithio arnynt, cyn gwneud penderfyniadau. Mae ymwneud yn cynnwys cysylltu ag unigolion, sefydliadau a chyrrff y llywodraeth.

Adroddiad yr Arolygydd: Yr Adroddiad a gynhyrchwyd gan yr Arolygydd annibynnol yn dilyn yr Archwiliad cyhoeddus o'r CDLI. Mae'r Arolygydd yn nodi eu canfyddiadau a'u hargymhellion, sy'n rhwymol i'r Cyngor, sy'n golygu bod yn rhaid i'r CDLI gael ei fabwysiadu gan y Cyngor Llawn, fel y cyfarwyddir yn yr Adroddiad.

Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (ISA): Mae'r ISA yn broses fanwl, sy'n gwerthuso effeithiau cymdeithasol, economaidd a diwylliannol, yn ogystal ag effeithiau amgylcheddol Strategaeth a pholisïau'r CDLI. Mae ISA yn rhoi cynaliadwyedd wrth wraidd y broses o wneud penderfyniadau trwy nodi, lliniaru ac adrodd ar yr effeithiau negyddol posibl, tra ar yr un pryd yn gwneud y mwyaf o'r effeithiau cadarnhaol a nodwyd i gyflawni datblygu cynaliadwy.

Partïon â Diddordeb: Partïon â diddordeb yw'r sefydliadau neu'r unigolion hynny sydd wedi darparu eu data personol i'r Cyngor i'w hysbysu am wahanol gamau y broses CDLI. Gall unigolion ofyn am gael eu tynnu oddi ar y rhestr ymgynghori os byddant yn newid eu meddyliau.

Cynllun Datblygu Lleol (CDLI): Y Cynllun Datblygu Lleol yw'r ddogfen gynllunio defnydd tir ar gyfer yr ardal weinyddol, sy'n cynnwys y Weledigaeth, y Strategaeth, y polisïau a'r dyraniadau, fel sy'n ofynnol o dan Ran 6 o *Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol, 2004*.

Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI): Yr ACLI, a elwir hefyd yn Adran Gynllunio'r Awdurdod Lleol neu'r Cyngor, yw'r corff sy'n gyfrifol, yn ôl y gyfraith, am arfer swyddogaethau cynllunio statudol ar gyfer eu hardal weinyddol.

Amcan: Targed neu ganlyniad penodol, mesuradwy sydd i'w gyflawni o fewn amserlen benodedig.

Cyfranogiad: Proses, (nid un digwyddiad) o ymgysylltu'n uniongyrchol â'r cyhoedd wrth wneud penderfyniadau, gan roi ystyriaeth briodol i fewnbwn y cyhoedd.

Penderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru (PEDW): Mae PEDW yn adran annibynnol o Lywodraeth Cymru sy'n rheoli Arholiadau Cynlluniau Datblygu Lleol, yn ogystal ag apeliadau cynllunio a phrosiectau seilwaith sylweddol. Mae PEDW yn adrodd i Weinidogion Cymru, er eu bod yn cadw annibyniaeth yn y broses o wneud penderfyniadau. Gynt gelwid PEDW yn Arolygiaeth Gynllunio (PINS) Cymru.

Polisi Cynllunio Cymru (PPW): Y fframwaith polisi cynllunio cenedlaethol, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'n cynnwys polisïau defnydd tir ar wahanol feysydd cynllunio, sy'n berthnasol i Gymru gyfan.

Cam Cyn-Adneuo: Cam y broses o lunio cynlluniau sy'n cynnwys yr Opsiynau Strategol a'r Strategaeth a Ffefrir. Mae'r cam hwn yn digwydd cyn y cam Adneuo.

Strategaeth a Ffefrir (PS): Mae'r Strategaeth a Ffefrir yn cynnwys y lefel twf a dosbarthiad a ffefrir, trwy'r strategaeth ofodol. Mae'n darparu cyfeiriad strategol y CDLI, gan gynnwys y Gweledigaethau, y Nodau a'r Amcanion sy'n sail i'r Cynllun.

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC): Mae Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn bartneriaethau statudol, a sefydlwyd o dan *Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, 2015* i wella lles cymdeithasol, amgylcheddol, economaidd a diwylliannol Cymru. Mae'r byrddau yn cynnwys Awdurdodau Lleol, y bwrdd iechyd, y gwasanaeth tân a chyrrff eraill, megis Cyfoeth Naturiol Cymru, i weithio ar y cyd i gyflawni amcanion sy'n canolbwyntio ar y gymuned.

Rheoliadau: Mae'r Rheoliadau CDLI yn darparu'r fframwaith ar gyfer paratoi cynlluniau, fel y nodir yn Offerynnau Statudol Cymru.

Adroddiad Ymgynghori: Mae'r Adroddiad Ymgynghori yn ddogfen orfodol y mae'n rhaid ei chynhyrchu i gyd-fynd â cham Arholiad y broses CDLI. Yn yr un modd, rhaid i'r Adroddiad Ymgynghori Cychwynnol gael ei gynhyrchu yn y Cam Cyn-Adneuo o baratoi'r cynllun.

Sylwadau: Cyflwynir sylwadau yn ystod cyfnodau o ymgynghoriad cyhoeddus dynodedig, sy'n nodi cefnogaeth i, gwrthwynebiadau neu sylwadau (sylwadau) am

wahanol agweddau ar y CDLI. Rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol goladu sylwadau ac ymateb iddynt.

Adroddiad Adolygu: Mae'r Adroddiad Adolygu yn rhan o'r broses adolygu lawn lle cyflwynir trosolwg o'r holl faterion a ystyrir. Mae'r ddogfen yn ystyried unrhyw newidiadau sy'n debygol o fod eu hangen mewn CDLI diwygiedig, yn seiliedig ar dystiolaeth a gasglwyd hyd yma. Yn ogystal, mae'n nodi'r newidiadau cyd-destunol hynny y bydd angen i'r CDLI gydymffurfio â nhw, ochr yn ochr â'r weithdrefn adolygu sydd i'w dilyn.

Cwmpasu: Cwmpasu yw cam cychwynnol yr Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (ISA), sy'n diffinio'r materion cymdeithasol, economaidd a diwylliannol allweddol, yn ogystal ag amgylcheddol (SEA), y mae angen i'r CDLI fynd i'r afael â nhw. Mae'n pennu cwmpas y materion i'w hymchwilio, ochr yn ochr â sefydlu'r llinell sylfaen a nodi polisïau perthnasol, er mwyn sicrhau bod yr ISA yn canolbwyntio ac yn gynhwysfawr.

Cytundeb Lefel Gwasanaeth: Cytundeb rhwng PEDW a'r Awdurdod Cynllunio Lleol ynghylch yr Arholiad CDLI. Mae'n nodi'r rolau, y camau gweithredu a'r ymrwymïadau, gan gynnwys amserlenni a chostau tebygol Arholiad, yn ogystal â chynhyrchu Datganiad o Dir Cyffredin ac ymatebion manwl i unrhyw gwestiynau rhagarweiniol.

Dyraniadau Safle-benodol: Dyraniad ar gyfer safle neu gynnig penodol sy'n nodi defnydd neu gymysgedd ohono. (Gweler hefyd 'dyraniad' uchod).

Cadarnhad (Profion Cadarnnder): Er mwyn cael ei ystyried yn 'gadarn' gan Arolygydd yn Arholiad y CDLI, rhaid i Gynllun fod yn effeithiol ac wedi'i gyfiawnhau'n llawn, wedi'i seilio ar dystiolaeth gadarn, gredadwy, yn ogystal â chynnwys y Strategaeth fwyaf priodol ar gyfer yr ardal. Mae tri phrawf cadarnhad y bydd y CDLI yn cael ei archwilio yn eu herbyn, sef cysondeb, cydlyniant ac effeithiolrwydd.

Rhanddeiliaid: Unigolion, grwpiau neu sefydliadau y mae cynhyrchu'r CDLI (a/neu'r Asesiad Amgylcheddol Strategol) yn effeithio'n uniongyrchol ar eu buddiannau ac maent yn gyffredinol yn ymwneud â nhw drwy gyrff cynrychioladol.

Cynllun Datblygu Strategol (SDP): Cyflwynwyd Cynlluniau Datblygu Strategol yn *Neddf Cynllunio (Cymru), 2015*. Maent yn haen newydd o gynllun datblygu, sy'n cwmpasu'r lefel ranbarthol i fynd i'r afael â materion trawsffiniol gan gynnwys tai, cyflogaeth strategol a thrafnidiaeth.

Asesiad Amgylcheddol Strategol (SEA): Term generig a ddefnyddir i ddisgrifio asesiad amgylcheddol, fel y'i cymhwysir i bolisïau, cynlluniau a rhaglenni. Mae'r Rheoliadau SEA yn gofyn am asesiad amgylcheddol ffurfiol o rai cynlluniau a rhaglenni, gan gynnwys y rhai ym maes cynllunio a defnydd tir.

Cyflwyniad: Cam ffurfiol o baratoi'r cynllun, lle mae'r Cynllun Datblygu Lleol yn cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w Arholi'n annibynnol gan Arolygydd PEDW a benodwyd gan Lywodraeth Cymru.

Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA): Mae CCA yn darparu gwybodaeth ychwanegol mewn perthynas â pholisïau a gynhwysir yn y Cynllun Datblygu Lleol. Nid yw CCA yn

rhan o'r Cynllun Datblygu ac nid ydynt yn cael eu hasesu yn yr Arholiad yn gyhoeddus. Fodd bynnag, rhaid iddynt fod yn gyson â'r CDLI a'r polisi cenedlaethol, a bod ganddynt gysylltiad amlwg â pholisïau penodol, y maent yn darparu arweiniad pellach arnynt.

Arfarniad Cynaliadwyedd (SA): Mekanwaith ar gyfer gwerthuso polisïau a chynigion i sicrhau eu bod yn adlewyrchu amcanion datblygu cynaliadwy. Mae adran 62(6) yn ei gwneud yn ofynnol i bob ACLI ymgymryd â SA o'r Cynllun, ac mae llawer ohonynt wedi dewis ymgorffori'r SA mewn Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig. Bydd yr Asesiad Amgylcheddol Strategol yn cael ei lunio ochr yn ochr â'r SA.

Datblygu Cynaliadwy: Diffinnir Datblygu Cynaliadwy fel datblygiad sy'n diwallu anghenion y presennol heb gyfaddawdu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru): Cyflwynwyd WBFGA yn 2015 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus (gan gynnwys Awdurdodau Lleol) feddwl am effeithiau hirdymor eu penderfyniadau, eu polisïau a'u cynigion, yn ogystal ag atal problemau a dilyn yr egwyddor datblygu cynaliadwy. Rhaid i LPAs hefyd weithredu'r pum ffordd o weithio a gweithio tuag at y saith nod llesiant.

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALILC): Mae'r MALIC yn fesur swyddogol o amddifadedd cymharol ar gyfer Ardaloedd Uwch-Allbwn Is (ACEHI) (ardaloedd daearyddol bach) yng Nghymru. Cyhoeddwyd y diweddariad diweddaraf ym mis Tachwedd 2025 ac mae'n rhestru pob un o'r 1,917 o ACEHI o'r mwyaf difreintiedig i'r lleiaf difreintiedig, yn seiliedig ar wyth maes, sef: incwm, iechyd, addysg, cyflogaeth, tai, diogelwch cymunedol, mynediad at wasanaethau a'r amgylchedd ffisegol.